knif trygghet

Forsikringsvilkår

av 1.1.2026 for

Næringsbygg og huseier

Innhold

1 HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR 2

2 HVOR FORSIKRINGEN GJELDER 2

3 HVA SOM ER FORSIKRET 2

4 HVILKE SKADER SOM ERSTATTES 4

5 ANDRE PERSONERS HANDLINGER OG UNNLATELSER (IDENTIFIKASJON), ENDRING AV RISIKO OG SIKKERHETSFORSKRIFTER 7

6 FORSIKRINGSSUMMER 10

7 SKADEOPPGJØR 11

8 EGENANDELER OG ALDERSFRADRAG 13

9 ANSVAR 14

10 NATURSKADE 17

11 PÅBUD FRA OFFENTLIG MYNDIGHET 18

12 SÆRVILKÅR 20

Forsikringsavtalen består av:

- Forsikringsbeviset,
- Forsikringsvilkårene,
- Generelle vilkår,
- Lov om forsikringsavtaler
- Lov om naturskadeforsikring
- Det øvrige lovverk.

Forsikringsbeviset og avtalte særvilkår gjelder foran forsikringsvilkårene. Forsikringsvilkårene gjelder foran generelle vilkår.

Forsikringsbeviset, forsikringsvilkårene, herunder avtalte særvilkår, og generelle vilkår gjelder foran lovbestemmelser som kan fravikes.

1 Hvem forsikringen gjelder for

1.1
Forsikringen gjelder for den som er nevnt i forsikringsbeviset.

1.2
I tillegg gjelder forsikringen for:

1.2.1
Innehaver av tinglyst eiendomsrett, panterett eller annen tinglyst sikkerhetsrett i fast eiendom.

1.2.2
Innehaver av panterett i løsøre og/eller varer, men bare dersom panthaveren har mottatt forsikringsattest fra forsikringsforetaket, jf. FAL § 7-1, tredje ledd som er fraveket.

1.2.3
Annen panthaver eller eier av ting enn de som er omtalt i punktene 1.1 til 1.2.2, men bare dersom forsikringstakeren har forsikringsplikt i henhold til lov eller avtale.

Forsikringsforetaket kan med bindende virkning for medforsikrede endre avtalen eller la den opphøre.

Ved skadeoppgjør kan forsikringsforetaket forhandle med forsikringstakeren og utbetale erstatning til denne med bindende virkning for medforsikrede, med mindre forsikringsforetaket har fått skriftlig meddelelse om den medforsikrede interesse etter at skaden inntraff, men før oppgjør finner sted.

1.2.4
Ny eier, men bare inntil den nye eier har tegnet forsikring og ikke lenger enn 14 dager etter eierskiftet.

2 Hvor forsikringen gjelder

2.1 På forsikringsstedet
Forsikringen gjelder på det sted som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringsstedet).

2.2 Utenfor forsikringsstedet
For ting som midlertidig er borte fra forsikringsstedet (borteforsikring), gjelder forsikringen i Norden, med inntil kr 500 000 med mindre annet er avtalt og fremgår av forsikringsbeviset.

Borteforsikringen gjelder ikke for

- ting som anvendes i entreprenør-, installasjons-, monterings- eller håndverksvirksomhet, og heller ikke for ting på bygge-/ anleggsplass..

2.3 Begrensninger av geografisk virkeområde
- Naturskadeforsikringen gjelder i Norge.
- Ansvarsforsikringen gjelder i Norden

3 Hva som er forsikret

Det fremgår av forsikringsbeviset hva forsikringen omfatter og hvilke tilleggsdekninger som gjelder.

3.1 Bygning
som nevnt i forsikringsbeviset - begrenset av bygningens yttertak, yttervegger og bunnsåle.

Til bygning medregnes:

- Grunnmur, bygningsfundamenter, pipe, innvendige rørføringer, ledninger, og fastmontert utstyr som er nødvendig for bygningens formål.
- Heiser, rulletrapper, ventilasjonsanlegg, installasjoner for rombelysning og romoppvarming, sprinkleranlegg og brannvarslingsanlegg.
- Naglefast kunstnerisk utsmykning med inntil kr. 150 000.

Bygningsforsikringen omfatter også bygningens:

- utvendige ledninger med tilknyttet utstyr lagt etter gjeldende forskrifter som fører væske, gass eller elektrisitet til eller fra bygning fram til tilknytningspunkt til offentlig ledning, brønn, tank eller reservoar.
- antenneanlegg, samt fastmonterte kabler for data, lyd og bildeoverføring til bruk i bygning/bygningsdel som benyttes til bolig
- tilkoblet tank, kum
- pumpe i brønn
- varmekabler i adkomstveien til bygningen, begrenset til kr 100 000.

Bygningsforsikringen omfatter ikke:

- maskiner, utstyr og installasjoner som er montert for eller er et ledd i produksjons- eller næringsvirksomhet.
- antikvarisk merverdi, med mindre annet er avtalt og fremgår av forsikringsbeviset
- utvendige ledninger/rør med tilknyttet utstyr som er ledd i produksjons-/ næringsvirksomhet.
- drensledning med avløp, overvannsledning, jordvarmeledning, infiltrasjonsledning og spredningsledning,
- utvendig svømmebasseng

- frakoblet oljetank
- prekestol, altertavle, alterring, orgel, orgelfasade og flygel i kirkelignende bygg

I tillegg omfatter bygningsforsikringen:

3.1.1 Ryddingsutgifter
Utgifter til rivning, rydding, bortkjøring og deponering av verdiløse rester etter erstatningsmessig skade på forsikrede ting.

Erstatningen er begrenset til kr 3 000 000.

Samlet erstatning for skader etter punkt 3.1.1 og 3.4.3 er likevel begrenset til kr. 3 000 000.

3.1.2 Tapt husleie
- Tapt husleieinntekt etter erstatningsmessig skade inntil 36 måneder. Se punkt 7.6.
- Tapt husleieinntekt inntil 36 måneder dersom adkomsten eller bruken av forsikringsstedet er fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av midlertidige skadeforebyggende tiltak, redningstiltak eller selve skaden. Dette gjelder dersom skaden direkte truer eller er utløst, selv om sikredes eiendom ikke direkte er berørt.

Erstatningen er begrenset til 20 % av bygningens premiegrunnlag.

3.1.3 Prisstigning etter skade
Påløpte ekstrautgifter på grunn av prisstigning etter skadedag. Prisstigning på bygning settes lik den gjennomsnittlige økning i Statistisk Sentralbyrås byggekostnadsindeks i gjenoppføringsperioden - begrenset til 20 % av erstatningen for hver skadde ting. Se punkt 7.

3.1.4 Bygningsmessige forandringer
Bygningsmessige forandringer/påkostninger innenfor opprinnelig byggevolum foretatt i avtaleperioden og som medfører verdiøkning med inntil 10 % av bygningens premiegrunnlag. Verdiøkningen skal meldes til forsikringsforetaket senest ved utløpet av avtaleperioden.

3.1.5 Andre bygninger
Andre bygninger med samme gårds- og bruksnummer, som f.eks. lekestue, bod og pumpehus.

Erstatningen er begrenset til kr 100 000 samlet per skadehendelse.

3.1.6 Hageanlegg mm.
Hageanlegg, gjerde, flaggstang og utvendig svømmebasseng og annen badekilde (boblebad, badestamp mv.) med tilknyttede rør og ledninger.

Erstatningen er begrenset til kr 200 000.

Veksthus, kaianlegg, brygge o.l. omfattes ikke av forsikringen.

3.1.7 Redskaper, gårdeiers skilt og løst tilbehør mv.
Redskap og løst tilbehør til bygningen, samt fyringsolje.

Samlet erstatning er begrenset til kr 300 000.

Med løst tilbehør forstås hageredskap, snøryddingsutstyr, vaktmesters kontorløsøre, verktøy o l. samt arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri som ikke kan kjøres fortere enn 10 km/t med totalvekt inntil 750 kg og som kun brukes i tilknytning til den forsikrede eiendom.

3.1.8 Miljøfiendtlige rester
Merutgifter, innenfor et tidsrom av 12 måneder, til midlertidig lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av skadde ting etter erstatningsmessig skade når påbud er gitt med hjemmel i lov eller forskrift.

Erstatningen er begrenset til 20 % av bygningens premiegrunnlag, høyst kr 3 000 000.

Unntatt er utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.

Samlet erstatning til midlertidig lagring og destruksjon av miljøfiendtlig gifter etter vilkårenes punkt 3.1.7 og 3.4.4 er oppad begrenset til kr. 3 000 000.

3.1.9 Påbud fra offentlig myndighet
Nødvendige bygningsmessige merutgifter etter erstatningsmessig skade på grunn av påbud gitt med hjemmel i lov eller forskrift – se punkt 11.

Erstatningen er begrenset til kr 10 000 000.

Unntatt er utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.

3.1.10 Ansvarsforsikring
Erstatningsansvar som eier av den forsikrede eiendom. Se punkt 9.

3.2 Maskiner, inventar og løsøre
når dette er nevnt i forsikringsbeviset.

Som løsøre anses maskiner og inventar med faste og løse installasjoner, som er montert for eller er et ledd i produksjons- eller næringsvirksomhet eller i drift av offentlige eller private virksomheter, så som maskinfundamenter, alle tilknyttede rør og ledninger, maskiners ventilasjonsanlegg m.v. Som løsøre anses også prekestol, altertavle, alterring, orgel, orgelfasade og flygel.

For enkeltgjenstander eller samling (kunst, frimerker, mynter, våpen o.l.), eller deler av slik samling, gjelder en øvre begrensning på kr 500 000 med mindre annet er avtalt og fremgår av forsikringsbeviset. Prekestol, altertavle, alterring, orgel, orgelfasade og flygel omfattes ikke av beløpsbegrensningen i dette punktet.

3.3 Varer
når dette er nevnt i forsikringsbeviset

3.4 Når maskiner, inventar/løsøre eller varer er forsikret omfatter forsikringen også:

3.4.1 Penger og verdipapirer
Penger og verdipapirer med inntil kr 15 000 – se sikkerhetsforskrift punkt. 5.3.9.

Det trekkes ingen egenandel ved erstatningsutbetaling under dette punktet.

3.4.2 Rekonstruksjon av arkiver, datafiler o.l.
Utgifter i inntil 24 måneder fra skadedato til nødvendig rekonstruksjon av manuskripter, yrkestegninger og beregninger, arkiver, registre, fotografier, film, samt rekonstruksjon av data og dataprogrammer som er ferdig utviklet og prøvet.

Erstatningen er begrenset til kr 250 000.

For datafiler og dataprogram gjelder spesielt: Erstatningen er begrenset til rekonstruksjon av data som har gått tapt eller har blitt skadet, og tap eller skade på datamedier.

Innenfor denne summer erstattes:

- Gjenoppretting av filer fra foreliggende sikkerhetskopi
- Manuell gjenoppretting av filer fra originalprogrammer eller fra dokumenter som fortsatt er tilgjengelig
- Utskifting og gjeninnsetting av systemdata og standard programdata.

Sikkerhetsforskrift se punkt 5.3.3.

3.4.3 Ryddingsutgifter
Se vilkårenes punkt 3.1.1

Utgifter til rivning, rydding og bortkjøring av verdiløse rester av skadde ting etter erstatningsmessig skade med inntil 20 % av forsikringssummen, høyst kr 1 500 000.

Samlet erstatning for skader etter punkt 3.1.1 og 3.4.3 er likevel begrenset til kr. 3 000 000

3.4.4 Miljøfiendtlige rester
Merutgifter, innenfor et tidsrom av 12 måneder, til midlertidig lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av skadde ting etter erstatningsmessig skade når påbud er gitt med hjemmel i lov eller forskrift.

Erstatningen er begrenset til 20 % av forsikringssummen, høyst kr 1 500 000.

Unntatt er utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.

Samlet erstatning til midlertidig lagring og destruksjon av miljøfiendtlig gifter etter vilkårenes punkt 3.1.7 og 3.4.4 er oppad begrenset til kr. 3 000 000.

3.4.5 Nyanskaffelser
Nyanskaffelser av maskiner, inventar og løsøre i avtaleperioden med inntil 10 % av forsikringssummen. Verdiøkningen skal meldes forsikringsforetaket senest ved utløpet av avtaleperioden.

3.4.6 Bygningsmessig innredning
Bygningsmessig innredning bekostet av sikrede som leietaker når innredningen ikke lenger kan benyttes fordi;

- Leieforholdet opphører som følge av skade.
- Innredningen ikke utbedres som ledd i bygningsskadens utbedring.

Ved beregning av tapet tas hensyn til innredningens sannsynlige brukstid, leieavtalens varighet og muligheten for forlengelse av avtalen. Vanlig vedlikehold anses ikke som bygningsmessig innredning.

Erstatningen er begrenset til kr 200 000.

3.5 Forsikringen omfatter ikke:

3.5.1
Motorvogn, tilhenger til motorvogn, arbeidsmaskin med eget framdriftsmaskineri som kan kjøre fortere enn 10 km/t med totalvekt inntil 750 kg, luftfartøy, seilbåt eller motordrevet fartøy.

3.5.2
Modeller, mønstre, former, stanser, matriser, klisjéer, trykkplater, stående sats o l.

4 Hvilke skader som erstattes

4.1 Fellesregler
Med skade forstås også tap av ting, avbruddstap og utgifter nevnt i punkt 3.

Skade må inntreffe plutselig og uforutsett. Utgifter til vedlikehold og/eller forbedringer erstattes ikke.

Om aldersfradrag og egenandeler, se punkt 8.

4.1.1 Terror
Det er gjort følgende unntak fra bestemmelsen i Generelle vilkår pkt. 1.3 vedrørende terror: Forsikringsforetaket svarer for skade som skyldes tap eller skade, og økning i tap eller skade, som direkte eller indirekte er forårsaket av eller står i sammenheng med terror.

Forsikringsforetaket svarer likevel ikke for tap eller skade, og økning i tap eller skade, som direkte eller indirekte er forårsaket av eller som står i sammenheng med terrorhandling som innebærer biologisk, kjemisk, nukleær, radioaktiv eller annen form for forurensning.

4.2 Brann
Se sikkerhetsforskrifter punkt 5.3

4.2.1 Skade som erstattes:
1. Brann – dvs. ild som er kommet løs
2. Plutselig nedsoting fra permanent ildsted
3. Eksplosjon og implosjon

4. Skade ved at luftfartøy eller deler av/fra luftfartøy som rammer forsikrede ting.

4.2.2 Skade som ikke erstattes:

1. Svi- og gnistskader som ikke skyldes brann
2. Skade på ting som med hensikt er utsatt for påvirkning av varme.
3. Skade ved sprengningsarbeider som utføres på forsikringsstedet.
4. Skade på forbrenningsmotor ved eksplosjon i denne.
5. Skade på transformator, elektrisk maskin, apparat, datautstyr o l ved eksplosjon i disse.
6. Skade på smelteovn, mikser, skjenk, digel, form, o.l. hvor eksplosjon oppstår.
7. Skade som skyldes heksesot.
8. Skade som skyldes materialfeil, svak eller feil konstruksjon, uriktig montering eller spenninger i bygget.
9. Skade som består av svinn, svinnsprekker og avskallinger.

4.3 Lynnedslag og elektriske fenomen

4.3.1 Skade som erstattes:

1. Fysisk skade ved direkte lynnedslag.
   Med direkte lynnedslag menes at tingen direkte er truffet av lynet. Stedet hvor lynet har slått ned skal være tydelig merket av lynnedslaget.

2. Elektrisk fenomen.
   Med elektrisk fenomen menes for eksempel kortslutning, lysbue, overslag og overspenning – også som følge av lyn og tordenvær.

4.3.2 Skade som ikke erstattes:

Selv om det oppstår brann i tingen, erstattes ikke:

1. Skade på elektrisk maskin, apparat eller ledning med driftsspenning over 1 000 volt.
2. Skade på transformator.
3. Skade på datautstyr, herunder telefonsentraler, når utstyret blir skadet ved spenningsvariasjoner, uansett årsaken til disse, eller støy på data eller strømforsyningsnett og det ikke samtidig foreligger skade på powersupply eller interface. I slike tilfeller betraktes ikke skaden som forårsaket av ytre årsak.

4.4 Vann og annen væske

Se sikkerhetsforskrifter punkt 5.3

4.4.1 Skade som erstattes:

1. Skade ved utilsiktet utstrømning av vann eller annen væske fra bygnings rørledning for vann og annen væske med tilknyttet utstyr - ved brudd, lekkasje eller oversvømmelse.
2. Skade ved vann eller annen væske som trenger inn i bygning utenfra når den kommer fra bygnings avløpsledning, overvannsledning i grunnen eller fra tilførselsledning for vann eller fyringsolje.
3. Skade ved overflatevann som trenger inn i bygning direkte fra terreng som følge av ekstraordinær nedbør/snøsmelting.
4. Skade ved utstrømning av slokkemiddel fra brannslokningsanlegg/-apparat.

Spesiell egenandel, se punkt 8.1.4.

4.4.2 Skade som ikke erstattes:

1. Skade som skyldes mangelfull/sviktende drenering eller at vann eller annen væske trenger inn i bygning på annen måte enn angitt i punkt 4.4.1.
2. Skade som skyldes vann fra takrenne, utvendig nedløp samt utett forbindelse mellom tak og taksluk/innvendig nedløp og drensrør.
3. Skade som skyldes vanninntrengning gjennom utette tak, vegger, grunnmur eller bunnsåle.
4. Skade som skyldes snø eller sand som trenger inn utenfra med mindre det er oppstått som følge av erstatningsmessig bygningsskade.
5. Skade som skyldes vanlig bruk, søl eller kondens, eller skade ved sopp, råte og bakterier.
6. Skade på gulv og vegger i våtrom (dusj-, bade- og vaskerom o.l.) som skyldes at dette ikke er vanntett, samt følgesskader av dette.

4.5 Brudd på bygnings rørledning for vann eller annen væske

Se sikkerhetsforskrifter punkt 5.3.

4.5.1 Skade som erstattes:

1. Brudd på innvendig rørledning og tilknyttet utstyr, herunder radiator, varmtvannsbeholder/-bereder, fyringskjel, gasstank og oljetank, se punkt 3.1.
2. Brudd på utvendig rørledning med tilknyttet utstyr, se punkt 3.1.

Spesiell egenandel, se punkt 8.1.3.

4.5.2 Skade som ikke erstattes:

1. Skade på takrenne, utvendig nedløp, taksluk for innvendig nedløp, drensrør, pumpe eller ledning tilhørende vannbasseng.
2. Utgifter til spyling, staking og inspeksjon, herunder utgifter til oppbrytning og graving dersom det ikke påvises ledningsbrudd.
3. Utbedring av hageanlegg og svømmebasseng og annen badekilde etter graving utover det som er nevnt i punkt 3.1.5.
4. Tap av vann eller annen væske.

4.6 Tyveri og skadeverk

Se sikkerhetsforskrifter punkt 5.3

4.6.1 Skade som erstattes:

1. Tyveri og skadeverk fra bygning på forsikringsstedet. Forsikringen dekker også tyveri fra annen oppbevaringsenhet som er minst like godt sikret som bygning/rom i bygning.
2. I tillegg dekkes rent skadeverk med inntil kr 500 000. Utgifter til rengjøring av tagging dekkes med inntil 100 000 per skade og samlet per forsikringsår.

4.6.2 Skade som ikke erstattes:

3. Tyveri fra lokaler som er åpne for kunder eller publikum.
4. Utgifter til utskifting eller forandring av låser hvis nøkler/kode har kommet på avveie.
5. Skade som alene består i riper, hakk, flekker, avskallinger o. l.
6. Skadeverk og tyveri begått av ansatte og tillitsvalgte.
7. Forsikringsforetaket svarer ikke for tyveri som er oppstått i forbindelse med bruk av rett nøkkel.

4.7 Snøtyngde og takras

Se sikkerhetsforskrifter punkt 5.3

4.7.1 Skade som erstattes:

Skade som skyldes snøtyngde, snøpress og ras fra eller på tak.

4.7.2 Skade som ikke erstattes:

1. Skade på antenner, skilt og hageanlegg.
2. Skade ved mangelfull eller sviktende fundamentering, materialfeil, feil eller svakheter ved konstruksjonen, setninger samt uriktig montasje.
3. Skade på takrenner og snøfangere.
4. Skade på utstyr montert for næringsvirksomhet.

4.8 Bruddskade på glass og sanitærporselen

Se sikkerhetsforskrifter punkt 5.3

4.8.1 Skade som erstattes:

Forsikringsavtalen omfatter bruddskade på bygningens glassruter og sanitærporselen.

4.8.2 Skade som ikke erstattes:

1. Skade som alene består i riper og avskallinger, uansett årsak.
2. Skade som består i at isolerglass er utett eller punktert, uansett årsak.
3. Skade på innredning, utstyr, glass og sanitærporselen som er spesielt montert for eller bekostet av leietaker.

4.9 Naturskade

4.9.1 Skade som erstattes:

Naturskade som direkte skyldes skred, storm, flom, stormflo, flodbølge, meteriottnedslag, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf. Lov om naturskadeforsikring.

Se vilkårets punkt 10.

Spesiell egenandel, se punkt 8.1.5.

4.10 Vind svakere enn storm

Sikkerhetsforskrift, se punkt 5.3.

4.10.1 Skade som erstattes:

Skade som direkte skyldes vind svakere enn storm.

4.10.2 Skade som ikke erstattes:

1. Skade som består av svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger og lignende.
2. Skade ved vann, snø, sand o.l. som trenger inn utenfra med mindre dette skyldes en erstatningsmessig bygningsskade etter punkt 4.8.
3. Skade på båt, hageanlegg, veksthus, antenner, skilt, markiser og lignende.
4. Skade ved mangelfull eller sviktende fundamentering, materialfeil, feil eller svakheter ved konstruksjon samt uriktig montering.
5. Skade som rammer bygningsdel som ikke er montert på sin faste plass.
6. Skade på utstyr montert for næringsvirksomhet.

4.11 Svikt i bygningens konstruksjon

Se sikkerhetsforskrifter punkt 5.3

4.11.1 Skade som erstattes:

Skade som skyldes ekstraordinær svikt i de bærende bygningskonstruksjoner i de første 20 år etter at bygget var nytt.

Spesiell egenandel, se punkt 8.1.6.

4.11.2 Skade som ikke erstattes:

1. Skader som oppstår så lenge leverandørgarantien løper eller som oppstår tidligere enn 12 måneder etter at overtakelsen som nytt.
2. Utbedring av de svakheter som forårsaket skaden.
3. Skade alene på bærende konstruksjon under laveste gulv.
4. Skade som skyldes kjæledyr, gnagere, insekter, sopp, råte og bakterier.
5. Skade som skyldes mangelfull eller sviktende fundamentering, setninger i grunnen, jordtrykk, frost, tele, materialfeil, rust, korrosjon eller annen tæring, svak eller feilaktig konstruksjon eller uriktig montering.
6. Skade ved mangelfull eller sviktende drenering.

4.12 Annen skade

Se sikkerhetsforskrifter punkt 5.3

4.12.1 Skade som erstattes:

1. Annen direkte skade på bygning og som ikke er nevnt i punktene 4.3 - 4.11
2. Skade på maskiner, inventar og løsøre ved sammenbrudd i bygning eller bygningsdel som følge av erstatningsmessig bygningsskade

4.12.2 Skade som ikke erstattes:

1. Skade som skyldes mangelfull eller sviktende fundamentering, setninger i grunnen, jordtrykk, frost, tele, materialfeil, rust, korrosjon eller annen tæring, svak eller feilaktig konstruksjon eller uriktig montering.
2. Skade ved mangelfull eller sviktende drenering.
3. Skade som alene består i svinn og svinnsprekker, flekker, riper, hakk og avskallinger.
4. Skade ved kondens.

5. Skade som skyldes kjæledyr, gnagere, insekter, bakterier, sopp, råte eller heksesot.
6. Skade som bare rammer elektrisk eller mekanisk innretning, maskin eller apparat. Fyringskjele, varmepumper/andre pumper samt maskiner/styring for heiser, rulletrapper, ventilasjonsanlegg, brannvarslingsanlegg o.l. anses som elektrisk eller mekanisk innretning, maskin eller apparat.
7. Skade ved vann, snø eller sand som trenger inn utenfra, med mindre dette er en følge av en erstatningsmessig bygningsskade
8. Skade forårsaket av ansatte, tillitsvalgte, husstandsmedlem, leieboer/-taker eller dennes husstand.

5 Andre personers handlinger og unnlatelser (identifikasjon), endring av risiko og sikkerhetsforskrifter

5.1 Andre personers handlinger og unnlatelser med virkning for sikrede

5.1.1
Dersom sikredes rett til erstatning bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlatelser, gjelder dette også ved tilsvarende handlinger eller unnlatelser gjort av ansatt som har det overordnede ansvar for den del av virksomheten hvor forsømmelsen er gjort (jf. FAL § 4-11).

5.1.2
Den som ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde eller å påse at sikkerhetsforskriftene blir overholdt, kan helt eller delvis miste retten til erstatning. Retten bortfaller også om forsømmelsen er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere, herunder formenn o l.

Ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskriften som gjelder innbruddsikring, kan rett til erstatning bortfalle ved forsømmelse gjort av den som er betrodd nøkler eller ansvaret for låsing der tingen befinner seg.

For medforsikret tredjeperson får reglene om bortfall av erstatningen ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskrift tilsvarende anvendelse. Dette gjelder likevel ikke tredjepersoner medforsikret etter FAL § 7-1, andre ledd.

5.2 Ansvarsbegrensning ved endring av risiko
Sikrede plikter straks å underrette forsikringsforetaket ved flytting eller hvis det skjer andre endringer i den risikoen som er angitt i forsikringsbeviset. Å ikke gjennomføre avtalte sikringstiltak nevnt i forsikringsbeviset, er å anse som en endring av risiko.

Dersom det har skjedd en endring som betinger høyere premie, kan forsikringsforetakets ansvar bli satt forholdsmessig ned (jf. FAL § 4-7).

5.2.1 Opphørt virksomhet og fraflyttet eiendom
Er virksomheten opphørt og eiendommen fraflyttet, erstattes bare skader ved brann, direkte lynnedslag og naturskade (jf. FAL § 4-6).

5.3 Sikkerhetsforskrifter
I forsikringsbeviset er det inntatt sikkerhetsforskrifter. Den som ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde eller å påse at en sikkerhetsforskrift overholdes, kan helt eller delvis miste retten til erstatning, jf. FAL § 4-8.

5.3.1 Generelt vedlikehold
Forsikret bygning med tilknyttet utstyr skal vedlikeholdes slik at bygningens tilstand til enhver tid tilfredsstiller de samme bygningstekniske krav som lå til grunn for byggetillatelsen, samt senere spesifikke pålegg gitt av offentlig myndighet.

5.3.2 Sikring mot brann
1. Offentlige lover og forskrifter

Bestemmelser gitt i

- lov om brannvern med forskrifter, samt pålegg gitt av offentlig brannmyndighet og
- lov om tilsyn med elektriske anlegg med tilhørende forskrifter samt pålegg gitt av det stedlige el-tilsyn skal følges.
  Eier/bruker skal sørge for el-faglig hjelp og utbedre feil eller mangler som avdekkes etter gjennomført el-kontroll.

2. Kunnskap og informasjon om brannsikkerhet

- Eieren av et byggverk skal kjenne kravene til brannsikkerhet som gjelder for byggverket.
- Eieren skal ha kunnskap om bygningsdeler, installasjoner og utstyr i byggverket som skal oppdage brann eller begrense konsekvensene av brann.
- Eieren skal gjøre den som har rett til å bruke byggverket kjent med kravene som gjelder for bruken av byggverket, og med alle egenskapene ved byggverket som har betydning for brannsikkerheten. Er det flere som har rett til å bruke byggverket, skal eieren sikre at all bruk samordnes på en måte som bidrar til å forebygge brann.

Den som har rett til å bruke et byggverk skal:

- sørge for at byggverket brukes i samsvar med kravene til brannsikkerhet som gjelder for byggverket.
- unngå unødig risiko for brann, og sørge for at rømningsveiene opprettholder sin funksjon, herunder at fremkommeligheten ikke reduseres.
- informere eieren om endringer, forfall og skader i byggverket eller sikkerhetsinnretningene som kan påvirke sikkerheten mot brann.
- ved forhold som vesentlig reduserer brannsikkerheten, straks gjennomføre

ekstraordinære tiltak inntil risikoen er normalisert.

3. Branndører, brannluker, røykluker og brann-/seksjoneringsvegger

- Branndører og brannluker med brannteknisk funksjon og krav skal fungere etter sin hensikt.
- Branndører kan holdes åpne hvis de har automatisk lukking ved et branntilfelle.
- Branndører og luker skal ha rutine for kontroll av funksjonsprøvning.
- Brann-/seksjoneringsvegger skal tilfredsstille offentlige krav og alle åpninger skal være sikret slik at veggens brannklasse opprettholdes.

4. Slokkemateriell

- Påbudt slokkemateriell skal være tilstede på avmerket lett synlig og tilgjengelig plass og i god stand.
- Slokkemateriell skal kontrolleres i henhold til Norsk Standard.
- Alt av slokkemateriell skal være forsynt med en merkelapp som viser datoen for siste kontroll.

5. Kontroll og vedlikehold av fyringsanlegg

- Eieren av et byggverk skal melde fra til kommunen når det er installert nytt ildsted eller gjort andre vesentlige endringer av fyringsanlegget.
- Eieren skal sørge for at fyringsanlegget virker som forutsatt. Dersom det blir oppdaget feil på anlegget som vesentlig øker risikoen for brann, skal anlegget stenges for bruk dersom feilen ikke utbedres umiddelbart.
- Etter å ha mottatt et varsel om feiing eller tilsyn, skal eieren sørge for at feieren har tilfredsstillende atkomst til hele fyringsanlegget.
- Nedgravde oljetanker som midlertidig tas ut av bruk, skal tømmes for olje og sikres slik at utilsiktet påfylling ikke kan forekomme.
- Oljetanker som permanent tas ut av bruk, skal sikres forsvarlig i henhold til krav fra myndighetene.

6. Kontroll av elektrisk anlegg og utstyr

Elektriske anlegg og utstyr skal utføres, drives og vedlikeholdes i samsvar med:

- § 2 i lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr av 24. mai 1929
- Forskrift om elektrisk utstyr av 10.august 1995, og
- Forskrift om elektriske lavspenningsanlegg av 6.november 1998.

7. Varme arbeider

Definisjon

Med varme arbeider forstås arbeider hvor det benyttes arbeidsverktøy og -utstyr som genererer gnister og varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen og skjult flamme, varmlufts-, sveise-, skjære- og slipeutstyr.

Hvor sikkerhetsforskriften gjelder

Denne sikkerhetsforskriften gjelder ved utførelse av varme arbeider i alle miljøer med brannrisiko.

Unntatt er varme arbeider som utføres i spesielt tilrettelagte produksjons- og verkstedrom. Rommet skal være adskilt fra annen virksomhet som egen branncelle. Denne skal ha ubrennbare overflater.

Avtale med ekstern håndverker/entreprenør

Dersom varme arbeider skal utføres av ekstern håndverker/entreprenør skal sikrede påse at sikkerhetsforskriftens krav inngår i skriftlig avtale eller kontrakt med denne.

Sikkerhetskrav

- Sjekkliste for utførelse av varme arbeider utgitt av Finans Norge Forsikringsdrift eller tilsvarende sjekkliste skal være utfylt og signert før utførelse av arbeidet. Sjekklisten er tilgjengelig på www.brannvernforeningen.no.
- Alt brennbart materiale i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være fjernet eller beskyttet.
- Åpninger i gulv, vegger og tak i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være tettet.
- Egnet slokkeutstyr i forskriftsmessig stand, minimum 2 stk. 6 kg/liter håndslokkeapparat skal være lett tilgjengelig. Ett håndslokkeapparat kan erstattes med brannslange påsatt vann frem til strålerøret.
- Navngitt brannvakt skal kontinuerlig overvåke brannrisiko under arbeidet, i pauser og nødvendig tid etter at arbeidet er avsluttet, minimum en time. Utførende kan være brannvakt der brannrisikoen vurderes som lav.
- Brannvakt og utførende skal ha gyldig sertifikat for utførelse av varme arbeider fra Stiftelsen Norsk Brannvernforening eller annen godkjent organisasjon i øvrige nordiske land.

Utførelse av varme arbeider på tak

I tillegg til punktene over gjelder følgende sikkerhetskrav ved arbeider på tak:

- Ved utførelse av varme arbeider på tak skal det i tillegg til sjekkliste foreligge en dokumentasjon på at det er utført en risikovurdering av arbeidet.
- Det er forbud mot bruk av åpen og skjult flamme på oppfôrede og luftede tretak.
- Ved utførelse av varme arbeider på kompakte og øvrige tak som ikke er nevnt i

punktet over skal brennbar isolasjon og brennbare konstruksjoner være tilstrekkelig beskyttet med ubrennbar isolasjon eller ubrennbare materialer som gir tilsvarende beskyttelse. Ved bruk av åpen og skjult flamme skal det være tilstrekkelig sikkerhetsavstand til bygningskonstruksjoner/bygningsdeler som består av brennbare materialer.

8. Brannsikring av frityr, koke- og stekeinnretninger i kommersielle kjøkken

Omfang

Kommersielle kjøkken med frityranlegg eller koke- og stekeinnretninger hvor det benyttes olje eller fett skal ha automatisk slokkeanlegg.

Systemkrav

Systemet skal prosjekteres og installeres i henhold til en relevant standard.
Minimumskrav er gitt i NFPA 17A og det skal dokumenteres at system og funksjonalitet oppfyller krav i standarden.

Slokkeanlegget skal kunne løse ut både automatisk og manuelt. Strøm og gasstilførsel skal frakobles automatisk ved aktivisering av anlegget.

Slokkemediet skal være godkjent for matfett og hindre re-antenning etter slokking. Slokkeanlegget skal i tillegg til å dekke frityr, koke- og stekeinnretninger også minimum dekke ventilasjonshette med fettfilter og ventilasjonskanal i henhold til systemkrav.

Ytelsen til slokkeanlegget skal være testet i henhold til UL 300 av et akkreditert sertifiseringsorgan.

Kontroll, ettersyn og vedlikehold

Produsentens bestemmelser om kontroll, vedlikehold og ettersyn av slokkeanlegget skal følges, det skal verifiseres at dette dekker minimumskrav gitt i NFPA 17A. Standarden angir at vedlikehold skal utføres minst halvårlig av kvalifisert personell som har gjennomgått nødvendig opplæring av leverandøren. Kontroll, ettersyn og vedlikehold skal dokumenteres.

Rengjøring

Frityr, koke- og stekeinnretninger med filter, avtrekksvifte og kanal skal rengjøres som angitt av produsent og leverandør. Frekvens for rengjøring må tilpasses angjeldende bruk.
Fettfilter må likevel som et minimum rengjøres minst hver uke, hyppigere ved behov og kanal med avtrekksvifter må rengjøres hvert år, helt ut til det fri.

Strøm- og gasstilførsel

Strøm og eventuell gasstilførsel for frityr, andre koke- og steke innretninger skal frakobles ved arbeidstidens slutt.

Håndslokkere

I tillegg til automatisk slokkeanlegg er det krav til manuelt håndslokkeapparat, minimum 6 liter, brannklasse 75F, testet og godkjent etter gjeldende standard, NS-EN 3.

Plassering av slokker skal være merket, fastmontert, lett synlig og lett tilgjengelig.

Håndslokker skal kontrolleres iht. NS 3910 av kompetent person.

Opplæring

Berørt personell skal gjennomføre opplæring i virkemåte, bruk av automatisk slokkeanlegg med manuell utløsning og slokking med manuelt håndslokkerapparat.

Opplæringen skal inkludere aktuelle bestemmelser i denne sikkerhetsforskriften og leverandørens anbefalte rutiner etter utløst slokkeanlegg.

9. Orden og renhold

- Avfall som kan selvantenne og avfall som kan avgi brennbare gasser, skal legges i egne beholdere av metall med selvlukkende lokk, eller straks fjernes til betryggende sted.
- Betryggende avfallshåndtering skal være etablert.
- Arbeidsklær skal ved arbeidstidens slutt anbringes på bestemt angitt sted.
- Brenning av avfall skal foregå på forsvarlig måte og bare på sted hvor brannsikringen er ivaretatt.
- Utvendig plasserte søppel- og avfallsdunker skal plasseres minst 5 meter fra husvegg.

  Brennbart avfall kan likevel oppbevares nærmere husvegg hvis det brennbare avfallet/materialet er oppbevart i lukket og låst container/oppbevaringsenhet som er konstruert slik at eventuell brann ikke kan spre seg ut av containeren/oppbevaringsenheten.

10. Utendørs lagring av brennbart materiale

- Utendørs lagre av brennbart materiale som utgjør normal risiko for spredning av brann, må ha en avstand på minst 8 meter til byggverk eller annen oppbevaring av brennbart materiale dersom det ikke er truffet særskilte tiltak for å hindre brannspredning.
- Utendørs lagre av brennbart materiale som utgjør stor risiko for spredning av brann, må ha en avstand på minst 25 meter til byggverk eller annen oppbevaring av brennbart materiale dersom det ikke er truffet særskilte tiltak for å hindre brannspredning.
- Med brennbart materiale som utgjør stor risiko for spredning av brann, menes lagre (av for eksempel trelast, trepaller, flis, plast, papir og lignende) med en høyde over 4 meter eller areal større enn 200 m2
- Særskilte tiltak for å hindre brannspredning kan være tilfredsstillende brannskiller og/eller fasadesprinkling.

  Dersom man ikke kan oppnå de anbefalte sikkerhetsavstandene, kan man også benytte containere av stål med låsbart lokk eller vaktordning.

For øvrig skal krav fra stedlig myndighet følges.

11. **Røyking**
    Røyking tillates bare på tilrettelagte steder og i henhold til de bestemmelser som forsikringstager har utarbeidet. Bestemmelsene skal være utarbeidet med tanke på brannsikkerheten.

5.3.3 Sikring mot tyveri og skadeverk

Derom det ikke fremgår av forsikringsbeviset at adkomstdører, vinduer og andre åpninger skal være sikret iht. beskyttelsesklasse B1, B2 eller B3 gjelder følgende:

1. Ytterdører og dører fra fellesareal skal være låst.
2. Dører som ikke er offentlig påbudt rømningsvei, skal ha FG-godkjent lås.
3. Vinduer og andre åpninger skal være lukket og forsvarlig sikret for å hindre uvedkommende i å komme inn i bygningen/rommet.
4. Nøkler skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller like beskyttet som krevet for de forsikrede ting.
5. Før lokalene forlates skal det kontrolleres at uvedkommende ikke befinner seg i bygningen.

5.3.4 Sikring mot elektriske fenomenskader

Elektronisk styrte maskiner og apparater og elektroniske komponenter skal på nett- og signalsiden være beskyttet mot overspenning forårsaket av atmosfæriske utladninger, nettstøy fra elektriske motorer, apparater o l, samt mot variasjoner i nettspenningen med FG-godkjent overspenningsvern (FG betyr Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnemnd).

Leverandørs/produsents brukerveiledning må følges, og den som betjener innretningen må være kvalifisert til dette.

5.3.5 Sikring mot vann- og rørkader

1. Bygningen skal holdes tilstrekkelig oppvarmet for å unngå skade ved frost eller sørge for nedtapping av røranlegg. Ved nedtapping må sikrede først kontrollere at stoppekranen er tett.
2. Sluk og vannlåser skal rengjøres regelmessig og det skal kontrolleres at sluk ikke er tildekket.
3. Vaskemaskin/oppvaskmaskin skal stå i rom med sluk eller ha innebygget stoppeventil.
4. Svømmebasseng eller annen badekilde samt dåpsbasseng skal tømmes for vann eller det skal være påsatt tilstrekkelig varme for å unngå frostskade.
5. Utvendige rørledninger må være lagt etter stedlige forskrifter eller i minst 140 cm dybde.
6. Når fritidsbolig, leirsteder og bygg som ofte ikke er i bruk forlates i mer enn tre døgn, skal hovedstoppekran stenges og rørledninger avlastes ved at tappekraner åpnes.

5.3.6 Vedlikehold og tilsyn

Sikrede skal sørge for vedlikehold av og tilsyn med forsikret bygning, slik at bygningen kan tåle de påkjenninger den er beregnet for. Vedlikehold skal også omfatte bygningens rørledninger og elektriske anlegg.

5.3.7 Snørydding

Sikrede skal sørge for at snø fjernes fra tak, balkong og terrasse før snømengden overstiger bygningens bæreevne eller skaper risiko for snøras som kan forårsake annen skade. Snørydding må tilpasses forventet snøfall ut i fra værvarsel, årstid og sted.

5.3.8 Sikring av dataregistre og programmer

Programvare:
For installerte operativsystemer/andre programmer skal det være tilgjengelig original eller sikkerhetskopi. Disse skal være maskinelt lesbare. Sikkerhetskopi av spesiell programvare skal oppdateres for hver programversjon.

Data:
Det skal være tilgjengelig sikkerhetskopi av data lagret på eksternt datamedium. Nødvendig underlag for rekonstruksjon skal forefinnes. Sikkerhetskopi av data skal tas minst hver annen arbeidsdag og være maskinelt lesbar. Logg for sikkerhetskopiering av programvare og data skal forefinnes. Loggen skal bekrefte at kopi er identisk med original.

5.3.9 Sikring av penger og verdipapirer

Penger og verdipapirer skal holdes nedlåst i

- verdioppbevaringsenhet med poengverdi minst 60 etter NS 5089, eller minst 40 etter NS – EN 1143-1(INSTA 610).
- verdioppbevaringsenhet innkjøpt før 01.07.1978 og godkjent som registrert verdiskap i liste 1 eller 2.

5.3.10 Forskriftsmessig utførelse av bygningsarbeid og reparasjoner

Reparasjoner, installasjoner og bygningsarbeid skal utføres etter gjeldende forskrifter. I tillegg skal følgende arbeid utføres av autoriserte håndverkere/reparatører:

- alt av tekniske installasjoner som VVS, VVT og elektriske anlegg
- bygningsarbeid som berører bærende konstruksjoner og arbeider som berører brannskille eller brannceller.

6 Forsikringssummer

6.1 Fullverdi - bygning

Fullverdiforsikret bygning er forsikret for hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenoppføre tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende, bygning på skadestedet - gjenoppføringsprisen.

Merkostnader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk, tas ikke med.

Tilbygg eller annen forandring utover det som er nevnt i punkt 3.1.4 og som innvirker på bygningens verdi, omfattes av forsikringen og skal meldes til forsikringsforetaket. Er melding ikke gitt, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom gjenoppføringsprisen slik den ville vært uten og slik den er med forandringen (underforsikring).

Omfatter forsikringen bygninger uten spesifikasjon i forsikringsbeviset, gjelder tilsvarende bestemmelse for ikke anmeldt ny bygning.

Premiegrunnlaget fastsettes av forsikringsforetaket ved forhåndstakst og reguleres senere etter byggekostnadsindeks eller ved ny takst.

6.2 Maskiner, inventar og løsøre

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker.

Forsikringssummen skal minst tilsvare hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenanskaffe tilsvarende - eller i det vesentlige tilsvarende - ny ting, gjenanskaffelsesprisen.

Er forsikringssummen lavere enn gjenanskaffelsesprisen, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom forsikringssummen og gjenanskaffelsesprisen (underforsikring).

Nyanskaffelser omfattes av forsikringen og verdien av disse tas i sin helhet med ved vurdering av om det foreligger underforsikring.

Når nyanskaffelser i avtaleperioden er forsikret gjennom vilkårenes punkt 3 eller ved egen sum for uspesifiserte nyanskaffelser, forhøyes forsikringssummen med verdien av disse nyanskaffelsene, høyst det forsikrede beløp.

6.3 Varer

Ved fastsettelse av verdien skal det tas hensyn til sparte kostnader, renter, kontantrabatt, ukurans og andre omstendigheter som innvirker på verdien. For varer som har redusert verdi pga. ukurans og skal selges til redusert pris, skal forsikringsverdien reduseres i samme forhold som reduksjonen i salgspris.

Varer som sikrede selv ikke har produsert og varer under produksjon verdsettes til innkjøpspris med tillegg av kostnader, begge deler etter de priser som gjaldt ved ordinær produksjon og levering umiddelbart før skaden inntraff.

Ferdige varer av egen produksjon verdsettes til partiprisen, hensyntatt sikredes normale salgsmønster. For solgte varer benyttes kontraktsprisen. Det som berges, skal først og fremst anses som solgt.

6.4 Førsterisiko

Førsterisikoforsikret bygning er forsikret for inntil den forsikringssum som er angitt i forsikringsbeviset.

For dekninger oppgitt i forsikringsbeviset betegnet som førsterisiko" og for punkter med oppgitt sum i vilkårene, erstattes skaden, etter fradrag av egenandel, inntil de oppgitte summer.

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker.

7 Skadeoppgjør

FAL § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder følgende regler:

7.1 Fellesregler

7.1.1 Skademelding mv.

Skade skal meldes til forsikringsforetaket uten ugrunnet opphold. Samtidig skal sikrede gi de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige og som forsikringsforetaket trenger for å vurdere sitt ansvar og utbetale erstatningen. Dersom skadens omfang eller reparasjonskostnad øker som følge av at skaden ikke meldes forsikringsforetaket omgående, erstatter forsikringsforetaket ikke merkostnadene.

Vedrørende bestemmelser om foreldelse, se generelle vilkår punkt 5.

Skademeldingen skal inneholde sikredes fødselsnummer (11 siffer) eller foretaksnummer.

Brann, innbrudd, tyveri og skadeverk skal meldes til politiet. Forsikringsforetaket kan kreve at også andre skader meldes til politiet.

Forsikringsforetaket har ikke plikt til å betale erstatning før nødvendige undersøkelser er avsluttet.

7.1.2 Alternative oppgjørsmåter

Forsikringsforetaket kan avgjøre om skaden skal erstattes ved

- kontantoppgjør.
- reparasjon.
- gjenoppføring/ gjenanskaffelse, eller
- at forsikringsforetaket framskaffer tilsvarende - eller i det vesentlige tilsvarende - ting.

Ved kontantoppgjør kan erstatningen ikke overstige det forsikringsforetaket hadde måttet betale for reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse.

Når det ikke kan dokumenteres med faktura at arbeidspenger er betalt, erstattes arbeidspenger med 75 % i forhold til normalpriser.

Oppgjør for Elektro- og VVS arbeider, som skal utføres av autorisert håndverker, utbetales i henhold til lokale håndverkerpriser.

Merverdiavgift erstattes når det er dokumentert at avgifter er betalt. Avgift som kan fradragføres i merverdiavgiftsregnskap erstattes ikke.

Ved reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse, har forsikringsforetaket rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.

7.1.3 Eiendomsretten til skadede ting eller ting som kommer til rette

Sikrede er pliktig til å beholde en skadd ting mot å få utbetalt erstatning for skaden på tingen. Forsikringsforetaket har rett til å overta skadde ting.

Kommer ting til rette etter at erstatning er betalt, har den sikrede rett til å beholde tingen mot å betale erstatningen tilbake. Ønsker ikke sikrede å beholde tingen, tilfaller den forsikringsforetaket.

7.1.4 Skjønn

Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier, og spørsmål i forbindelse med beregning av avbruddstap, avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller forsikringsforetaket krever det. Bestemmelsene om skjønn i Generelle vilkår legges til grunn.

7.1.5 Forsikringsforetakets renteplikt

Sikrede har krav på rente av erstatningen, jf. FAL, §§ 8-4 og 18-4.

7.1.6 Forsikringsforetakets overtakelse av panterett

Er forsikringsforetaket ansvarlig overfor panthaver, men ikke overfor eieren, inntrer forsikringsforetaket i panthavers rett i den utstrekning forsikringsforetaket betaler erstatning til panthaver.

7.1.7 Forsikringsforetakets ansvar ovenfor panthavere, konkursbo, nye eiere o l

Overfor panthavere, konkursbo, leasingselskap, utleiefirma o.l. er forsikringsforetakets ansvar begrenset til det laveste av følgende to beløp:

- forskjellen i tingens omsetningsverdi før og etter skaden.
- vedkommendes økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet.

For panthavere betyr «tingen» i denne sammenheng pantobjektet i sin helhet.

Disse bestemmelser gjelder ikke leaset fast eiendom.

Ved konkurs gjelder bestemmelsene ovenfor uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden inntraff.

Overfor andre nye eiere, etter at skaden inntraff, enn eierens ektefelle, samboer eller livsarving, begrenses forsikringsforetakets ansvar som om gjenoppføring eller gjenanskaffelse ikke finner sted, se punktene 7.3.4 og 7.4.4.

7.2 Erstatningsberegning

Ved erstatningsberegningen gjøres reduksjoner med hjemmel i vilkår eller lov før fradrag av egenandel.

Merverdiavgift refunderes etter dokumenterte kostnader som er påløpt ved utbedring av skaden.

Det gjelder særskilte regler for panthaver, konkursbo og andre nye eiere etter at skaden inntraff enn eiers ektefelle/samboer og livsarving, se punkt 7.1.7.

7.3 Erstatningsberegning - bygning

7.3.1 Erstatningsgrunnlaget

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til

reparasjon/gjenoppføring til samme, eller vesentlig samme, stand som umiddelbart før skaden inntraff. Kostnadene beregnes etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenoppføringsprisen før skaden, se punkt 6.1, fratrukket verdien av bygningen etter skaden, regnet etter samme regler.

7.3.2 Fradrag

Ved erstatningsberegningen skal det gjøres fradrag for økning i omsetningsverdien, som angitt i punktene 7.3.3. - 7.3.5.

Økning i omsetningsverdi er differansen mellom

- bygningens omsetningsverdi umiddelbart før skaden inntraff, idet det tas hensyn til avkastning, beliggenhet og andre forhold, og
- en beregnet omsetningsverdi på skadedagen for en ny eller reparert, tilsvarende bygning.

For bygninger som ikke kan omsettes separat, legges i stedet bygningens bruksverdi til grunn.

7.3.3 Bygning som repareres/gjenoppføres innen 5 år av eier, eiers ektefelle/samboer eller livsarving

Erstatningsgrunnlaget fastsettes etter reglene i punkt 7.3.1 med følgende fradrag:

1. Til samme formål, innen landets grenser

   Det gjøres fradrag for økning av omsetningsverdien som nevnt i punkt 7.3.2. Fradrag gjøres for den del av verdiøkningen som overstiger 40 % av bygningens omsetningsverdi før skaden.

   Bygningsdel/-komponent som står foran utskifting eller rivning, erstattes etter sin omsetningsverdi med fradrag for kostnadene ved rivning/demontering.

2. Til annet formål innen landets grenser

   Det gjøres fradrag for enhver økning av omsetningsverdien som nevnt i punkt 7.3.2. Erstatningen kan ikke settes høyere enn etter punkt 7.3.3, underpunkt 1.

7.3.4 Bygning som ikke repareres/gjenoppføres i samsvar med reglene i punkt 7.3.3

Erstatningsgrunnlaget fastsettes etter reglene i punkt 7.3.3, underpunkt 2, men ikke høyere enn til reduksjonen i omsetningsverdi som følge av skaden.

7.3.5 Bygning som står foran rivning, og midlertidig bygning som ikke repareres/gjenoppføres

Erstatningsgrunnlaget, se punkt 7.3.1, er begrenset til verdien av bygningens brukbare materialer, tatt ned og lagt ferdig for salg/transport. Det gjøres fradrag for utgiftene ved rivning.

7.4 Erstatningsberegning – maskiner, inventar og løsøre

7.4.1 Erstatningsgrunnlaget

Erstatningen beregnes etter prisene på skadedagen på grunnlag av utgiftene til:

- reparasjon til samme, eller i det vesentlige samme stand, som umiddelbart før skaden inntraff, eller
- gjenanskaffelse av tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende ting – gjenanskaffelsesprisen.

Erstatningen kan ikke settes høyere enn verdien før skaden fratrukket gjenverdien etter skaden, beregnet etter reglene i punktene 7.4.2 - 7.4.4.

Utrangerte maskiner, inventar og løsøre som ikke lenger er i bruk, erstattes ikke.

7.4.2 Fradrag

Ved erstatningsberegning gjøres fradrag ved økning i verdi på den skadde ting eller del/komponent av ting, ved gjenanskaffelse eller reparasjon som angitt i punkt 7.4.3.

7.4.3 Ting som repareres/gjennanskaffes innen 3 år

Erstatningsgrunnlaget fastsettes etter reglene i punkt 7.4.1 og 7.4.2 med fradrag for tingens

- alder.
- slitasje.
- sannsynlig brukstid.
- anvendelighet.

Fradraget gjøres bare for den del av verdiøkningen som overstiger 40% av tingens/delens/komponentens gjenverdi med fradrag som angitt ovenfor.

7.4.4 Ting som ikke repareres/gjennanskaffes innen 3 år

For ting som uansett årsak ikke er reparert eller gjenanskaffet innen 3 år etter at skaden inntraff, fastsettes erstatningsgrunnlaget etter reglene i punkt 7.4.1, men begrenset til reduksjonen i omsetningsverdi som følge av skaden.

7.5 Erstatningsberegning varer

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen.

Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenanskaffelsesprisen før skaden, se punkt 6.3, fratrukket verdien etter skaden. Ved totaltap settes verdien til verdien før skaden.

7.6 Husleietap, tap av egne lokaler, prisstigning og renter

Avbruddstap ved nedgang i husleieinntekt fra skadedato fram til tidspunktet da reparasjon/gjenoppføring har skjedd, eller normalt kunne ha skjedd, beregnes på grunnlag av leieinntekten for umøblerte rom, for egne rom på grunnlag av gjeldende markedspris.

Fradrag blir gjort for innsparte utgifter.

I beregningen tas ikke med den del av tapet som skyldes at gjenoppføring eller reparasjon hindres eller sinkes på grunn av:

- andre forbedringer, utvidelser eller endringer enn slike som skyldes påbud gitt med hjemmel i lov eller forskrift for utbedring av bygningsskaden. Forsikringsforetaket svarer ikke for slikt tap som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke var inntruffet.
- reguleringsvedtak truffet etter skaden
- ufullstendig tingforsikring
- manglende finansiering

Prisstigning regnes fra skadedagen til reparasjon / gjenanskaffelse / gjenoppføring har skjedd eller normalt kunne ha skjedd.

Prisstigning erstattes i samme forhold som skaden forøvrig og er begrenset til 20 % av erstatningen for hver skadde ting etter skadedagens prisnivå.

Forsikringsforetaket erstatter prisstigning bare hvis skaden er utbedret innen 5 år fra skadedagen for bygning, og innen 3 år for maskiner, inventar og løsøre.

I den samlede erstatning for avbruddstap og prisstigning blir det gjort fradrag for opptjente renter av erstatninger.

8 Egenandeler og aldersfradrag

Egenandelen skal fratrekkes etter eventuelle øvrige erstatningsreduksjoner som har hjemmel i vilkår eller lov.

Har sikrede flere forsikrede ting i forsikringsforetaket som er berørt av en og samme hendelse, trekkes bare én egenandel – den høyeste.

Aldersfradrag som angitt i punkt 8.2, gjøres gjeldende i stedet for egenandel i punkt 8.1 og 8.2 eller forhøyet egenandel som angitt i forsikringsbeviset, når aldersfradraget overstiger denne. Aldersfradraget gjøres i samlede utgifter. Utgjør fradraget mindre enn den avtalte egenandelen, trekkes kun egenandel.

Dersom skaden erstattes ved at forsikringsforetaket skaffer tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende ting, plikter sikrede å innbetale egenandelen til forsikringsforetaket.

8.1 Egenandeler

I erstatningsoppgjøret fratrekkes følgende egenandeler for hver skade, hvis ikke andre egenandeler framgår av forsikringsbeviset eller av særvilkår:

8.1.1 Generell egenandel

Kr 15 000, om ikke annet avtalt i forsikringsbeviset.

8.1.2 Ved skade som skyldes varme arbeider

Se punkt 5.3.2 nr. 7.

Ved skade forårsaket av varme arbeider, utført av eller for sikrede, trekkes en tilleggsegenandel på 10 % av skaden, minst kr 15 000, høyst kr 150 000.

8.1.3 Ved bruddskade på innvendige rør med tilknyttet utstyr

Se punkt 4.5.

Ved skade på og/eller skade som skyldes brudd på innvendig rørledning med tilknyttet utstyr, med unntak av skade på varmtvannsbereder/-beholder og fyringskjel, vil egenandelen forhøyes etter følgende tabell:

Ledningens/utstyrets alder	Egenandel
O – 30 år	Avtalt egenandel
Over 30 år	Egenandel 30 000 kroner eller avtaler egenandel dersom denne er høyere.

8.1.4 Ved gjentatte skader som skyldes vann eller annen væske

Se punkt 4.5.

Hvis det inntreffer flere skader av samme årsak på samme bygning innen et tidsrom på 24 måneder økes egenandelen med 10 % av skaden, minimum kr 15 000, maksimum kr 50 000.

Med samme årsak menes de skader som henføres til samme underpunkt i vilkårets

punkt 4.5.1.

8.1.5 Vannskader som skyldes frost

Kr 10 000 i tillegg til avtalt egenandel. Dersom skaden skyldes tilfeldig svikt i bygningens varmeforsyning, trekkes avtalt egenandel.

8.1.6 Naturskade

Se punkt 4.10.

Den egenandel som til enhver tid er fastsatt av departementet i henhold til naturskadeloven.

Pr 1.1.2025 er egenandelen kr 8 000.

8.1.7 Svikt i bygningens konstruksjon

Se punkt 4.12.

Ved skade som skyldes svikt i bygningens konstruksjon (punkt 4.10), er egenandelen 5 % av byggets forsikringssum, minst kr 30 000.

8.2 Aldersfradrag

Ved skade på del av ting, legges den skadde dels alder til grunn. Ved ulik alder på de skadde deler, legges den eldste delens alder til grunn for hele erstatningsberegningen. Aldersfradrag trekkes selv om bygningen er fullverdiforsikret.

8.2.1 Utvendige ledninger, bunnledninger, tanker og kummer

Ved bruddskade, se punkt 4.6, på alle utvendige ledninger med tilknyttet utstyr beregnes erstatningen på grunnlag av de totale reparasjonskostnader med følgende fradrag:

Alder	Fradrag
0 – 20 år	0
f.o.m. 21 år	5 % per år, høyst 90 %

Ved bruddskade på bunnledninger, dvs. de ledninger for vann og avløp som ligger i grunnen under huset/i sålen/i kjellergulvet trekkes aldersfradrag som for utvendige ledninger ovenfor.

Se vilkårenes punkt 8.1.3 om spesielle egenandeler ved brudd på innvendige rørledninger

8.2.2 Elektriske innretninger for oppvarming/kjøling av bygning, herunder fyringskjel, varmtvannsbeholder/-bereder, pumper og varmekabler

Ved erstatningsmessig skade beregnes erstatningen på grunnlag av de totale reparasjonskostnader for den skadde ting med følgende fradrag:

Alder	Fradrag
0 – 10 år	0
f.o.m. 11 år	5 % per år, høyst 90 %

For varmepumper gjelder følgende fradrag:

Alder	Fradrag
0 – 5 år	0
f.o.m. 6 år	10 % per år, høyst 80 %

8.2.3 Alarmanlegg og styringsenheter til disse

Ved erstatningsmessig skade beregnes erstatningen på grunnlag av de totale reparasjonskostnader for den skadde ting med følgende fradrag:

Alder	Fradrag
0 – 10 år	0
f.o.m. 11 år	5 % per år, høyst 90 %

9 Ansvar

9.1 Ansvarsforsikringen dekker

Forsikringen dekker det rettslige erstatningsansvar som sikrede i egenskap av eier og/eller bruker av den forsikrede eiendom etter gjeldende rett pådrar seg for skade på en annen person eller på annens ting. Skaden blir å henføre til den forsikringsavtale som gjaldt da skaden først ble konstatert. En skade anses som konstatert på det tidspunkt skaden oppdages eller burde blitt oppdaget.

Med skade forstås;

- Personskade - anses inntruffet hvis død, skade eller sykdom er påført en person.
- Tingskade - anses inntruffet hvis løsøre (herunder dyr) eller fast eiendom er tapt eller påført fysisk skade

Økonomisk tap som er påført tredjeperson som følge av en skade forsikringsforetaket erstatter, regnes som en del av skaden. Rent formuestap, dvs. økonomisk tap som ikke er en følge av person- eller tingsskade er ikke dekket.

Alle skader som skyldes samme begivenhet, regnes som ett skadetilfelle og henføres til det tidspunkt da første skade ble konstatert.

9.2 Hvilke begrensninger som gjelder

Uten særskilt avtale svarer forsikringsforetaket ikke for det rettslige erstatningsansvar som sikrede pådrar seg

1. og som går ut over det som følger av alminnelige rettsregler, det vil si ethvert ansvar som alene bygger på garanti, kontrakt, løfte, tilsagn eller annen avtale inngått før eller etter skaden er konstatert.
2. etter lov om skadeserstatning av 13. juni 1969, § 1-6 (korrupsjon), §§ 3-5, 3-6 (oppreisning/ ærekrenkelser), eller for bøter, forelegg og andre reaksjoner av straffelignende karakter, herunder Punitive Damages og Exemplary Damages.

3. for forurensning av luft, vann eller grunn, eller skade som følger herav. Som forurensning menes:
   - tilførsel av fast stoff, væske eller gass til luft, vann eller i grunnen,
   - støy og rystelser,
   - lys og annen stråling,
   - påvirkning av temperaturen

   som er eller kan være til skade eller ulempe for miljøet, jf. Forurensingslovens § 6.

   Dette unntaket gjelder ikke hvor årsaken til forurensningen er plutselig og uforutsett.

   Ved dekningsmessig forurensningsskade dekker forsikringen også utgifter til opprydding pålagt av offentlig myndighet. Opprydding på egen eiendom, eiendom eid av mor/datterselskap (se, eller eiendom som sikrede driver/disponerer, dekkes ikke.

4. overfor mor/datterselskap eller overfor selskap eller virksomhet
   - i samme konsern, jf. aksjelovens § 1-3 og § 1-4.
   - hvor eierinteressene er de samme med 50 % eller mer i hvert av selskapene.
   - hvor sikrede eller dennes familie har mer enn 50 % eierinteresse eller bestemmende innflytelse.
   - som disponeres av en av de sikrede.

   Som familie regnes foreldre, fosterforeldre, barn, fosterbarn og søsken samt ektefelle/registrert partner og samboer til de som er nevnt, og sikredes ektefelle/registrerte partner/samboer med felles adresse i Folkeregisteret.

5. overfor medeier for skade på ting som eies i fellesskap.

6. for personskade som rammer noen som er eller har vært ansatt hos sikrede, når skaden er forårsaket i arbeidsforholdet.

7. for skade på ting (herunder fast eiendom) som tilhører en annen, men som sikrede eller noen annen på hans vegne tar hånd om for
   - salg, utleie, framvisning, demonstrasjon o l.
   - bruk, leie, leasing, lån, oppbevaring.
   - flytting/transport,

   Unntakene og begrensningene over gjelder selv om skade først konstateres etter at tingen er tilbakelevert.

8. for skade på ting oppstått ved gravings-, spuntings-, sprengnings-, pelings-, piggings- og rivningsarbeid, ras eller jordforskyving og dambrudd. Som sprengning regnes også bruk avekspanderende masse.

9. som eier, fører eller bruker av:
   - motorvogn og arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri. Forsikringen dekker likevel rettslig erstatnings ansvar som eier, fører eller bruker av arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri som ikke kan kjøres fortere enn 10 km/t med totalvekt inntil 750 kg og som kun brukes på/i tilknytning til den forsikrede eiendom. Ståhjuling og el-sykkel (jf. Forskrift om krav til sykkel av 19.02.1990 nr. 119 §2) regnes ikke som motorvogn.
   - seilbåt eller motordrevet fartøy (seilbrett regnes ikke som seilbåt i denne sammenheng).
   - luftfartøy (hangglider og paraglider uten motor regnes ikke som luftfartøy i denne sammenheng).
   - registrert trav- eller galopphest under trening til og deltakelse i løp.
   - drone som veier mer enn 250 gram og/eller har kamera/sensor.

10. som byggherre, herunder også for om- og påbygging av forsikret bygning. Rettslig erstatningsansvar i forbindelse med vanlig vedlikehold av forsikret bygning dekkes av forsikringen.

11. for skade på ting ved sopp, råte eller på grunn av langsom inntrenging av fuktighet.

12. som eier og bruker av annen eiendom enn den som er nevnt i forsikringsbeviset.

13. for skade sikrede har voldt ved forsettlig handling eller unnlatelse, og følger av slik skade.

14. for skade i forbindelse med bruk av åpen ild i forbindelse med tekking av tidligere tekkede tak.

9.3 Sikkerhetsforskrifter

I forsikringsbeviset er det inntatt sikkerhetsforskrifter. Den som ved handling eller unnlatelse forsømmer å overholde eller påse at sikkerhetsforskriftene overholdes, kan helt eller delvis miste retten til erstatning,

jf. FAL § 4-8.

9.3.1 Tanker for oppbevaring av brannfarlig væske, olje og andre kjemikalier

Følgende sikkerhetsforskrifter om regelmessig kontroll av og forsvarlig oppsamlingskum for tanker og andre beholdere til oppbevaring av brannfarlig væske, olje og andre kjemikalier gjelder;

Nedgravde tanker
skal kontrolleres jevnlig. Korrosjonsangrep kontrolleres i rengjort tank og veggtykkelse måles. Tank inkl. rørledninger tetthetsprøves med trykkluft eller vakuum.

- Første kontroll utføres senest femten år etter at tanken var ny og deretter minst hvert femte år.
- Rekondisjonerte tanker kontrolleres første gang senest ti år etter rekondisjoneringen og deretter minst hvert femte år.
- Tanker der veggtykkelsen er redusert med 50 % eller mer kan ikke rekondisjoneres.
- Tilstands- og kvalitetskontrollen inkl. målte veggtykkelser skal dokumenteres skriftlig

Nedgravde oljetanker som ikke er i bruk

- Nedgravde oljetanker som midlertidig tas ut av bruk, skal tømmes for olje og sikres slik at utilsiktet påfylling ikke kan forekomme.
- Tanker som permanent tas ut av bruk, skal tømmes og graves opp. Tanker som ikke kan gjenbrukes uten å representere fare for lekkasje, skal destrueres. Kommunen kan i særlige tilfeller gi tillatelse til at tanker som permanent tas ut av bruk, rengjøres og fylles med sand, grus o.l. i stedet for oppgraving. For gjenfylte og oppgravde kondemnerte tanker skal påfyllingsanordningen fjernes eller sikres slik at utilsiktet påfylling eller forsøk på påfylling forhindres.

Stasjonære, overgrunns oppbevaringstanker og beholdere skal være sikret med forsvarlig oppsamlingskum eller annet effektivt oppsamlingsarrangement for lekkasjer iht. bestemmelser gitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Øvrige bestemmelser

For øvrig gjelder bestemmelsene i Brann- og eksplosjonsvernsloven med forskrifter og tilhørende veiledninger, se særlig Forskrift om brannfarlig vare av 26.06.2002 nr. 744 (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap) og Forurensningsforskriften av 01.06.2004 nr. 931 (Statens forurensningstilsyn, Oljevernavdelingen).

9.3.2 Varme arbeider

Ved installasjons-, monterings-, reparasjons- og vedlikeholdsarbeider hvor det benyttes åpen ild, oppvarming, sveise-, skjære-, lodde- og/eller slipeutstyr, skal arbeidet utføres iht. instruks som er gjengitt i vilkårenes punkt 5.3.2 nr. 7.

9.3.3 Vedlikehold av anlegg eller utstyr

For sikredes bruk av anlegg eller utstyr gjelder følgende sikkerhetsforskrift:

- Sikrede skal jevnlig foreta forsvarlig vedlikehold av det anlegg og utstyr han eier eller bruker i sin virksomhet.
- Hvor vedlikehold krever spesiell autorisasjon, benyttes kun autorisert personell.
- Leverandørens forskrifter for vedlikehold og service skal følges.

9.3.4 Forskriftsmessig utførelse av bygningsarbeid og reparasjoner

Reparasjoner, nyinstallasjoner og bygningsarbeid skal utføres etter gjeldende forskrifter. I tillegg skal følgende arbeid utføres av autoriserte håndverkere/reparatører:

- Reparasjoner/nyinstallasjoner av elektriske anlegg og VVS
- Bygningsarbeid som berører bærende konstruksjoner

9.4 Forsikringssum og egenandel

Med mindre annet fremgår av forsikringsbeviset er forsikringsforetakets samlede erstatningsansvar begrenset til

kr 10 000 000 for hvert skadetilfelle. Forsikringsforetakets maksimale ansvar for alle skadetilfeller i en og samme forsikringsperiode er begrenset til det dobbelte av forsikringssummen, maks kr 20 000 000.

For skader som inntreffer innenfor Norden, og pådras etter gjeldende rett i Norden, dekkes saksomkostninger i tillegg til forsikringssummen. For skader som inntreffer utenfor Norden er forsikringsforetaket samlede erstatningsplikt, inkludert rednings- og saksomkostninger, begrenset til forsikringssummen.

Hvis ikke annet er avtalt, er sikredes egenandel kr 15 000 per skadetilfelle.

9.5 Sikredes plikter ved skadetilfelle

9.5.1

Skade som kan ventes å føre til erstatningskrav, skal meldes forsikringsforetaket uten ugrunnet opphold. Sikrede skal gjøre det som med rimelighet kan ventes av ham eller henne for å avverge eller begrense tapet.

Må sikrede forstå at forsikringsforetaket kan få et regresskrav mot tredjeperson, skal sikrede gjøre det som er nødvendig for å sikre kravet inntil forsikringsforetaket selv kan ivareta sitt tarv.

Når erstatningskrav er reist mot sikrede eller forsikringsforetaket, plikter sikrede;

- omgående å gi forsikringsforetaket alle opplysninger av betydning for sakens behandling.
- på egen bekostning å utføre de undersøkelser og utredninger forsikringsforetaket finner nødvendig.
- på egen bekostning å møte ved forhandlinger eller rettergang.

Hvis sikrede uten forsikringsforetakets samtykke innrømmer erstatningsplikt eller forhandler om erstatningskrav, er dette ikke bindende for forsikringsforetaket.

9.6 Behandling av erstatningskrav

9.6.1

Når et erstatningskrav som omfattes av forsikringen overstiger den avtalte egenandel, påtar forsikringsforetaket seg

- å utrede om erstatningsansvar foreligger,
- å forhandle med kravstilleren/skadelidte,
- om nødvendig å prosedere saken for domstolene.

9.6.2
Forsikringsforetaket betaler sine egne omkostninger ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet. Eventuelle omkostninger til ekstern advokat- og annen sakkyndig bistand valgt eller godkjent av forsikringsforetaket, betales av forsikringsforetaket i den utstrekning summen av omkostningene og eventuelle erstatningsutbetalinger overstiger egenandelen. Dette gjelder for skader som pådras etter gjeldende rett i Norden. For skader som inntreffer utenfor Norden er forsikringsforetakets samlede erstatningsplikt inkludert rednings- og saksomkostninger begrenset til forsikringssummen, jf. over.

Hvis erstatningskravet og/eller grunnlaget for dette dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken. Er forsikringsforetaket villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, svares det ikke for omkostninger som senere påløper.

9.6.3
Forsikringsforetaket betaler den del av erstatningen som overstiger egenandelen. Forsikringsforetaket har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

9.7 Medforsikring
Når noen er medforsikret etter vilkårenes punkt 1 eller annen bestemmelse i forsikringsavtalen gjelder følgende:

1. Forsikringsforetakets forsikringsrettslige innsigelser overfor sikrede kan også gjøres gjeldende overfor den medforsikrede.
2. Forsikringsavtalen skal endres, sies opp, flyttes til annet selskap eller falle bort uten varsel til den medforsikrede.
3. Forsikringsforetaket kan med bindende virkning for medforsikrede forhandle med sikrede om forsikringsoppgjøret eller utbetale erstatning til sikrede.

10 Naturskade

Skadeoppgjørsreglene i punkt 7 gjelder også for naturskade, men slik at bestemmelser i punkt 10 gjelder foran punkt 7.

10.1 Hva naturskadeforsikringen omfatter
Naturskadedekningen omfatter skade på forsikrede ting, se vilkårets punkt 3.

Tilleggsbygg under 10 kvm som ikke er særskilt forsikret omfattes også.

Skade på motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, seilbåt og motorbåt samt utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen, omfattes bare når disse ting er varer i næringsvirksomhet og befinner seg på land i Norge.

10.1.1 Tomt i tilknytning til våningshus, bolighus og fritidshus
Når den forsikrede ting er et våningshus, bolighus eller fritidshus omfatter forsikringen også naturskader på hage, hageanlegg, oppad begrenset til 5 dekar, beliggende rundt forsikret bygning.

Tilsvarende omfattes den del av tilførselsvei som ligger innenfor avgrensning og areal som angitt ovenfor.

10.1.2 Følgende omfattes ikke, selv om det foreligger forsikring:
- ting som det ikke er naturlig å brannforsikre
- infiltrasjons-/spredeledning, spredegrøft, brønn eller borehull
- sjøvarmeledning, sjøkabler, fjordspenn og luftspenn over vann inkl. feste på land
- flytebrygge og andre flytende konstruksjoner, gangbru/landgang, stein- og betongbrygger
- moloer, bruer, klopper, damanlegg, tunneler i fjell og lignende
- skinnegående materiell, som tog, trikk og lignende
- skade som alene rammer antenner, skilt, markiser og lignende
- varer under transport, motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, skip, småbåter og ting i disse, fiskeredskap på fartøy eller i sjøen, utstyr i sjøen for produksjon av fisk, fisk i steng, lås eller dam, utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen
- skade på byggverk eller ting i dette når byggverket er oppført etter at det for vedkommende område er nedlagt bygge- og deleforbud, i medhold av naturskadeloven § 22, og skaden er av slik art som vedtaket gjelder
- utgifter til forebygging, sikring, flytting eller andre tiltak som ikke skyldes direkte skade på forsikret byggverk eller løsøre
- utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet
- utgifter som påløper fordi det ikke er søkt om dispensasjon i henhold til Plan - og bygningsloven.
- skog
- avling på rot
- beite, innmark, utmark

10.2 Hvilke skader som erstattes og hvilke begrensninger som gjelder
- Forsikringen dekker skade som direkte skyldes naturulykke ved skred, storm, flom, stormflo, flodbølge, meteriottnedslag, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf. lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr 70.

- Følgende skader erstattes ikke:
  - skade som umiddelbart skyldes lyn, frost, tele, tørke, nedbør, snøtyngde eller isgang
  - skade forårsaket av dyr, insekter, bakterier, sopp, råte e.l.

10.2.1 Erstatning for tomt
- Erstatning for tomt (hage, hageanlegg, gårdsplass, vei og den ikke-opparbeidede delen av tomta), settes til kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme eller i det vesentlige samme stand som før skaden, beregnet etter prisene på skadedagen.

- Dersom skaden ikke repareres, kan forsikringsforetaket erstatte det laveste beløp av gjenopprettelseskostnad og nedgangen i tomtens omsetningsverdi som følge av skaden.
- For beplantning i hageanlegget beregnes erstatningen lik gjenanskaffelse av vesentlig tilsvarende vekst, som alminnelig handelsvare (ung vekst) i gartneri o.l.
- Kostnader til sikring/forebygging dekkes ikke, selv om dette er en forutsetning for å utbedre skaden på hage/hageanlegg/tomt.

10.3 Andre spesielle bestemmelser om naturskade

- Er en brannforsikret bygning skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge bygningen på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, skal bygningen erstattes som om den var totalskadet. For bolighus og fritidshus gjelder naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd

- Naturskadeerstatningen kan settes ned eller falle bort når skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes:
    - svak konstruksjon i forhold til de påkjenninger tingen kan ventes å bli utsatt for.
    - dårlig vedlikehold eller tilsyn.
    - når den skadelidte kan lastes for at han ikke forebygget skaden eller hindret dens omfang.

Ved avgjørelsen skal det legges vekt på den skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke krav som må stilles, hans mulighet for utbedring av mangelen og forholdene ellers.

Avkortning skal ikke skje hvis den skadelidte bare er lite å legge til last.

Forsikringsselskapenes samlede ansvar ved en enkelt naturkatastrofe er begrenset til det beløp som er fastsatt av Kongen, jf. naturskadeforsikringsloven § 3. Overstiger skaden denne grense, må sikrede bære en forholdsmessig del av skaden.

Er det tvil om:

- det foreligger naturskade
- det er inntruffet en eller flere naturkatastrofer
- betingelsene for nedsettelse eller nektelse av erstatning etter § 1 3. ledd er til stede

kan sikrede eller forsikringsforetaket forelegge spørsmålet for ankenemnda for Statens naturskadefond. Ankenemndas vedtak kan ikke påklages.

10.4 Egenandel

Egenandel er den som departementet til enhver tid har bestemt ifølge Lov om Naturskadeforsikring. Per 1.1.2016 er egenandelen 8 000 kroner.

11 Påbud fra offentlig myndighet

11.1 Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder

- ved gjenoppføring på samme byggetomt.
- ved gjenoppføring på annet sted dersom gjenoppføring på samme byggetomt er hindret ved lovhjemlet inngrep.

11.2 Utgifter forsikringsforetaket dekker

Forsikringsforetaket dekker nødvendige merutgifter:

1. Nødvendige merutgifter til utbedring/gjenoppføring av bygning/den skadde del av bygning.
2. Nødvendige merutgifter til grunnundersøkelser og fundamentering i forbindelse med gjenoppføring av bygning.

3. Nødvendige merutgifter som ikke direkte vedrører byggearbeidet, men som er en betingelse for at bygningen tillates gjenoppført på samme byggetomt, etter erstatningsmessig skade på bygningen, se vilkårenes punkt 4.

Utgiftene må være påført som følge av påbud om bygningens utførelse gitt fra offentlig myndighet med hjemmel i lov eller forskrift.

Forsikringsforetaket kan kreve at påbudet påklages eller det kan selv påklage det.

11.3 Utgifter forsikringsforetaket ikke dekker

Forsikringsforetaket dekker ikke:

1. Utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel for å gi, selv om skaden ikke hadde inntruffet.

2. Utgifter til utgraving/utsprengning av kjeller.

3. Merutgifter vedrørende bygning som er midlertidig, eller som står foran rivning, ombygging eller rehabilitering.

4. Merutgifter som skyldes at bygning gjenoppføres større enn den skadde.

5. Tap av nyttearealsom følge av påbud, i forhold til den skadde bygning.

11.4 Beregning av merutgifter

1. Merutgifter ved utbedring/gjenoppføring settes til forskjellen mellom verdien av den forsikrede bygning og verdien av en bygning med samme størrelse, men utført i samsvar med påbud.

2. Merutgifter ved grunnundersøkelser og fundamentering beregnes som for en bygning tilsvarende den forsikrede, men utført i samsvar med påbud.

3. Utgifter som ikke direkte vedrører byggearbeidet, beregnes etter forholdet mellom gulvareal i skadd og gulvareal i gjenoppført bygning dersom den bygning som gjenoppføres er større enn den skadde bygning.

11.5 Begrenset gjenoppføringstid

Utbedring/gjenoppføring må være avsluttet innen 5 år etter skaden. Fristen kan forlenges dersom inngrep fra offentlig myndighet sinker eller hindrer byggearbeidet.

12 Særvilkår

SKADEDYRFORSIKRING FOR BOLIGSELSKAP 21

N 01 – BYGG UNDER OPPFØRING 21

N 04 – BYGNINGSMESSIG INNREDNING 21

N 09 – MASKINFORSIKRING, HUSHOLDNINGSMASKINER 22

N 10 – INNHOLD I FRYSEDISK/-SKAP OG FRYSE-/KJØLEROM 22

N 12 – KLIENTERS TING 22

N 13 – PENGER OG VERDIPAPIRER 23

N 14 – REKONSTRUKSJON AV ARKIV MV. 23

N 18 – PÅBUD FRA OFFENTLIG MYNDIGHET 23

N 19 – MASKINFORSIKRING, BYGNING 23

N 20 – HUSLEIETAP 23

N 21 – RYDDINGSUTGIFTER - BYGNING 23

N 22 – KUNSTNERISK UTSMYKNING 24

N 23 – URASJONELL BYGGEMÅTE/BYGNINGSMESSIG UTSMYKNING SAMT REPARASJON/REKONSTRUKSJON ETTER PÅBUD FRA RIKSANTIKVAREN 24

N 05 – INNBRUDDSIKRING SIKKERHETSFORSKIFTER BESKYTTELSESKLASSE B1 25

N 06 – INNBRUDDSIKRING SIKKERHETSFORSKRIFTER – BESKYTTELSESKLASSE B2 26

N 07 – INNBRUDDSIKRING – SIKKERHETSFORSKRIFTER BESKYTTELSESKLASSE B3 27

N 08 – SIKRINGSUTSTYR - SIKKERHETSFORSKRIFTER 28

NR 51 – GODKJENT AUTOMATISK INNBRUDDSALARMANLEGG - SIKKERHETSFORSKRIFTER 29

NR 52 – AUTOMATISK BRANNALARMANLEGG – SIKKERHETSFORSKRIFTER 29

NR 53 – AUTOMATISK VANNSPRINKLERANLEGG - SIKKERHETSFORSKRIFTER 30

Bare de særvilkår/tilleggsvilkår som er angitt i forsikringsbeviset gjelder for forsikringen. Der ikke annet er nevnt gjelder forsikringsvilkårene for Huseier organisasjon.

Skadedyrforsikring for boligselskap

Forsikringen dekker bekjempelse av skadeinsekter, samt nødvendig utbedring av skade voldt av stokkmaur, husbukk eller stripet borebille. Forsikringen dekkers også bekjempelse av mus og rotter innvendig i bygning etter påvist aktivitet.

Ved bekjempelse av skjeggkre dekkes én utleggelse av åte per boenhet inkl. fellesarealer.

Forsikringen dekker bekjempelsestiltak og utbedringskostnader med inntil 2 000 000 kroner for hvert skadetilfelle.

Forsikringen er dekket gjennom Norsk Hussopp Forsikring (NHF) som også foretar skadeoppgjør.

NHF har rett til å besiktige bygningene som forsikres. Besiktigelse utføres som et ledd i intern risikovurdering på et utvalg av forsikrede bygninger. Ved vesentlige feil og mangler kan NHF la være å fornye forsikringen.

Besiktigelsen som utføres på initiativ fra Norsk Hussopp Forsikring, er uten ekstra kostnader for forsikringstaker.

Se egne vilkår fra Norsk Hussopp Forsikring.

Med mindre annet fremgår av forsikringsbeviset er egenandelen for hvert skadetilfelle:

- 4000 kroner ved bygningsskade eller bekjempelse i inntil 2 boenheter
- 10 000 kroner ved bygningsskade eller bekjempelse i 3 eller flere boenheter

N 01 – Bygg under oppføring

Se sikkerhetsforskrifter punkt 5

I byggetiden fram til ferdigstillelse gjelder følgende endringer i forhold til huseiervilkårene:

Hva som er forsikret

- Utførte bygge-, anleggs-, monterings- og installasjonsarbeider
- Materialer og utstyr som er losset på forsikringsstedet og som skal inngå i arbeidet
- Materialer og utstyr byggherren har betalt forskudd for, men som ennå ikke er levert på forsikringsstedet
- Maskiner, inventar og løsøre inntil kr 100 000.

Utover forsikringssummen omfattes også:

- Merkostnader som følge av reparasjon av skadede ting på overtid og ved helligdagsarbeid, ved forsendelse av skadede ting som il-, ekspress- eller flyfrakt samt annen lignende forsering med 20 % av forsikringssummen for de skadde ting, høyst kr 500 000.

Forsikringen omfatter <u>ikke:</u>

- Yrkesløsøre og varer
- Motorkjøretøy, registrert tilhenger, campingvogn, båt, påhengsmotor og luftfartøy eller deler og tilbehør til disse.
- Boder, brakker, verksteder, containere, kompressorhus, redskaper, verktøy, tilriggingsutstyr og øvrig utstyr som anvendes for arbeidets gjennomføring, men som ikke skal inngå i bygget eller anlegget
- Eksisterende bygning, bygningskonstruksjoner eller anlegg
- Merutgifter som skyldes påbud fra offentlig myndighet
- Penger og verdipapirer
- Avbruddstap av enhver art og utgifter til provisoriske tiltak for å begrense avbruddstap, dagmulkt og lignende, kostnader ved omgjøring av feilaktig eller på annen måte ikke kontraktsmessig utført arbeid, eller andre økonomiske følgeskader utover det som framgår av vilkårenes punkt 3.1.1, 3.1.3, 3.1.7 og 3.1.9

Ved ferdigstillelse vil bygningen bli fullverdiforsikret og løsøre førsterisikoforsikret med kr 500 000, dersom annet ikke er avtalt.

Hvilke skader som erstattes

Skader erstattes etter bestemmelsene i huseiervilkårenes:

1. pkt. 4.1 fellesregler
2. pkt. 4.2 brann
3. pkt. 4.3 lynnedslag og elektrisk fenomen
4. pkt. 4.4 vann og annen væske
5. pkt. 4.5 brudd på bygnings rørledning for vann eller annen væske
6. pkt. 4.6 innbruddstyveri og skadeverk
7. pkt. 4.9 naturskade

Tyveri er bare omfattet av forsikringen når tyveriet skjer fra bygning på forsikringsstedet eller rom i bygning på forsikringsstedet. Erstatningen er begrenset til kr 100 000.

Sikkerhetsforskrift

Dører, vinduer og andre åpninger som gir mulighet for inntrengen i bygningen, skal være låst eller tilsvarende sikret. Nøkkel som tilhører bygning og som beror på forsikringsstedet skal oppbevares under lås.

N 04 – Bygningsmessig innredning

Hva som er forsikret

Utover begrensningen på kr 200 000 i bedrifts-/butikkvilkårenes punkt 3.3.13/ kontorvilkårenes punkt 3.2.14/ huseiervilkårenes punkt 3.4.6 omfatter forsikringen bygningsmessig innredning

bekostet av sikrede som leietaker, inntil det beløp som er angitt i forsikringsbeviset, når innredningen ikke lenger kan benyttes fordi:

- Leieforholdet opphører som følge av skade.
- Innredningen ikke utbedres som ledd i bygningsskadens utbedring.

Skadeoppgjør
Ved beregning av tapet tas hensyn til innredningens sannsynlige brukstid, leieavtalens varighet og muligheten for forlengelse av avtalen. Vanlig vedlikehold anses ikke som bygningsmessig innredning.

N 09 – Maskinforsikring, husholdningsmaskiner

Hva som er forsikret
- Tørketrommel, vaske- og oppvaskmaskin, fryseskap/-boks, kjøleskap, komfyr, mikrobølgeovn, kjøkkenmaskin og lignende husholdningsmaskiner.
- Støvsuger (unntatt sentralstøvsuger)

Hvilke skader som erstattes

Skade som erstattes:
1. Plutselig og uforutsett skade på forsikringsstedet med inntil det beløp som framgår av forsikringsbeviset.
2. Skade på matvarer i fryseskap/-boks som følge av
    - Plutselig og uforutsett svikt i kjølesystem eller strømforsyning.
    - Tyveri

Erstatningen er begrenset til kr 10 000.

Skader som ikke erstattes:
1. Skade som skyldes slitasje eller annen gradvis forringelse.
2. Skade som leverandør eller reparatør kan gjøres ansvarlig for.
3. Skade som er erstatningsmessig iht. huseiervilkårenes punkt 4 eller forsikringsforetakets naturskadevilkår.
4. Merkostnader som følge av reparasjon på overtid eller helligdagsarbeid.
5. Merkostnader ved bruk av ilfrakt, ekspressfrakt, flyfrakt og annen lignende forsering

Sikkerhetsforskrifter
Følgene av brudd på disse sikkerhetsforskrifter er fastsatt i huseiervilkårenes punkt 5.

1. Reparasjon, rensing og restaurering skal utføres av kvalifiserte fagfolk.
2. Den som bruker maskinen skal ha kjennskap til og følge leverandørens brukerveiledning
3. De forsikrede ting skal ikke utsettes for uforsvarlig belastning under drift eller prøving. De skal heller ikke utsettes for eksperimentering.
4. Fryseskap/-boks skal være låst.

Egenandel
I tillegg til eventuelt aldersfradrag skal det i erstatningsoppgjøret fratrekkes en egenandel på kr 2 000.

N 10 – Innhold i frysedisk/-skap og fryse-/kjølerom

Hva som er forsikret
Innhold i frysedisk/-skap og fryse/kjølerom på sted nevnt i forsikringsbeviset

Hvilke skader som erstattes

Skade som erstattes:
1. Skade ved plutselig og uforutsett feil eller svikt i kjølesystem eller strømtilførsel.
2. Skade ved følge av strømstans som ikke er varslet på forhånd.
3. Forsikringsforetaket svarer også for indirekte skade. Med det forstås skade ved at framstilling, lagring, anvendelse eller salg av ting påvirkes av erstatningsmessig skade (huseiervilkårenes punkt 4) på andre ting.

Skade som ikke erstattes:
Skade som skyldes streik eller lockout.

Egenandel
20 % av skadebeløpet, minimum standard egenandel

N 12 – Klienters ting

Hva som er forsikret
Klientens ting

Forsikringen omfatter ikke:
Penger og verdipapirer.

Bestemmelsen om borteforsikring i huseiervilkårene punkt 2.2 gjelder ikke.

Dersom ikke annet er avtalt, erstattes inntil kr 25 000 per klient per skadetilfelle.

Egenandel
Kr 2 000 per klient.

N 13 – Penger og verdipapirer

Hva som er forsikret
Penger/verdipapirer utover kr 15 000 som nevnt i punkt huseiervilkårene 3.4.1 med inntil det beløp som er angitt i forsikringsbeviset.

Skade som erstattes
For nattsafe og kontantautomat svarer forsikringsforetaket også for skadeverk på oppbevaringsenhet med innhold selv om skadeverket ikke er gjort i den hensikt å begå innbrudd. Erstatningen er begrenset til forsikringssummen.

Sikkerhetsforskrift
Se sikkerhetsforskrift punkt 5.3.8.

Egenandel
Kr 5 000.

N 14 – Rekonstruksjon av arkiv mv.

Hva som er forsikret
Forsikringen er utvidet til å omfatte nødvendige utgifter i inntil 24 måneder fra skadedato til rekonstruksjon av arkiver, manuskripter, yrkestegninger og beregninger, registre, kartoteker og forretningsbøker, datafiler og dataprogrammer etter erstatningsmessig skade - med inntil det beløp som er angitt i forsikringsbeviset utover kr 200 000 som nevnt i huseiervilkårenes punkt 3.4.2.

Sikkerhetsforskrift

Se sikkerhetsforskrift punkt 5.3.7.

N 18 – Påbud fra offentlig myndighet

Hva som er forsikret
Forsikringen er utvidet til å omfatte nødvendige merutgifter med det beløp som er angitt i forsikringsbeviset, utover kr 10 000 000 som er dekket i henhold til huseiervilkårenes punkt 3.1.9.

For øvrig gjelder huseiervilkårenes punkt 12.

N 19 – Maskinforsikring, bygning

Hva som er forsikret
- Fast elektrisk opplegg fram til belysning, varme og ventilasjon inkl. elektriske motorer.
- Antenneanlegg
- Heisanlegg inkl. heismotor og apparatanlegg
- Kjeleanlegg for sentralfyring
- Vaskerianlegg inkl. vaskemaskiner.

Hvilke skader som erstattes

Skade som erstattes:
Plutselig og uforutsett skade på forsikrede gjenstander når bygningen er forsikret.

Skade som ikke erstattes:
Skade som skyldes slitasje, rust eller tæring.

Sikkerhetsforskrifter
Reparasjon, rensing og restaurering skal utføres av kvalifiserte fagfolk.

Aldersfradrag
I erstatningsoppgjøret blir det gjort følgende fradrag for hvert år etter at tingen eller en skadd del er tatt i bruk som ny:

5 % for hvert år tingen har vært i bruk ut over 5 år.

Egenandel
I tillegg til eventuelt aldersfradrag skal det i erstatningsoppgjøret fratrekkes en egenandel på kr 3 000.

N 20 – Husleietap

12.1 Hva som er forsikret
Forsikringen er utvidet til å omfatte tapt husleieinntekt med inntil det antall måneder og

den prosentandel av bygningens premiegrunnlag som er angitt i forsikringsbeviset, utover bestemmelsene i huseiervilkårenes punkt 3.1.2.

N 21 – Ryddingsutgifter - Bygning

Hva som er forsikret
Forsikringen er utvidet til å omfatte utgifter til rivning, rydding, bortkjøring og deponering av verdiløse rester etter skade på forsikrede ting med inntil det beløp som er angitt i forsikringsbeviset utover kr 3 000 000, som er dekket etter huseiervilkårenes punkt 3.1.1.

N 22 – Kunstnerisk utsmykning

Hva som er forsikret

Forsikringen er utvidet til å omfatte naglefast kunstnerisk utsmykning med inntil det beløp som er angitt i forsikringsbeviset utover kr 150 000, som er dekket etter huseiervilkårenes punkt 3.1.

N 23 – Urasjonell byggemåte/bygningsmessig utsmykning samt reparasjon/rekonstruksjon etter påbud fra Riksantikvaren

Merutgifter ved urasjonell byggemåte og bygningsmessig utsmykning, herunder eventuelle glassmalerier.

Forsikringen dekker også nødvendige merutgifter til reparasjon/rekonstruksjon ved partiell erstatningsmessig skade.

Erstatningen er begrenset til 10 millioner kroner.

N 05 – Innbruddsikring sikkerhetsforskifter beskyttelsesklasse B1

Sikkerhetsforskriften omfatter samtlige adkomstdører, vinduer og andre åpninger til egne lokaler.

For lokaler med offentlig påbudt rømningsvei gjelder følgende særbestemmelser:

I den tid lokalene er bemannet må samtlige dører i disse rømningsveier være ulåste eller kunne åpnes innenfra i overensstemmelse med de stedlige myndigheters anvisning. I den tid lokalene er ubemannet, må disse være låst i h t selskapenes sikkerhetsforskrifter angitt i forsikringsbeviset.

FG = Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnemnd.

Der det under beskyttelsesklasse B1 kreves sikringsutstyr, gjelder minimumskravene i særvilkår N 08

Dører, porter, luker og lignende åpninger

a) skal være låst med minst en FG-godkjent låseenhet.

   I lokaler som bare har vinduer beliggende minst 4 meter over bakkenivå, utbygg eller andre konstruksjoner og gjenstander som gir innklatringsmuligheter, kan låseenheten i dører til lokalene ha innvendig knappvrider hvis dør og felt som grenser til dør er uten vindu, eller hvis glass i vindu er minst av sikkerhetsglass eller sikret med polykarbonatplate (se særvilkår N 08 - Sikringsutstyr).

b) skal ha låseenhet som holder dør og karm sammen hvis karm ikke har anlegg mot veggstender.
c) som er skyvbare skal være låst til karm eller annen fast bygningskonstruksjon.
d) må aldri ha nøkler stående i låsen.
e) som er to-fløyede skal også sikres med stål kantskåter med hevearm, stål bolteskåter med låst bolt, låst bom eller annen tilsvarende sikring av det passive dørblad.
f) skal være sikret slik at de ikke kan åpnes ved demontering av hengslene fra utsiden.

Dører, porter, luker og lignende åpninger som ikke vender mot beferdet område

a) skal være godkjent etter NS 3170 eller ha samme styrke og stivhet som 35 mm kompakt tredør uten vindu. For kontorer gjelder dette kun dør i yttervegg.
b) Hvis det er glass eller andre svake felt i dør til butikk, tilhørende lager og andre lokaler som gir tilgang til butikken, skal det være beskyttet alternativt med:
   - sikkerhetsglass.
   - polykarbonatplate.
   - gitter.
   - rullesjalusi.
   - lem.

(Se særvilkår N 08 - Sikringsutstyr).

Vinduer, også vindu i dør

a) Vinduer skal være lukket og haspet eller låst.
b) Glass i vinduer og dører, som er plassert lavere enn 4 m over bakkenivå, utbygg eller andre konstruksjoner og gjenstander som gir innklatringsmulighet, skal være sikret slik at glasset ikke kan fjernes fra utsiden med lett håndverktøy.

Hengslede vinduer i butikk og andre lokaler som butikken bruker

skal være låst med vinduslås når vinduene er plassert lavere enn 4 m over bakkenivå, utbygg eller andre konstruksjoner og gjenstander som gir innklatringsmulighet.

Krav til elektronisk låsesystem der det stilles krav om FG-godkjent låseenhet i henhold til beskyttelsesklasse B1

I ett elektronisk låsesystem inngår normalt følgende komponenter;

- kort-/kodeleser
- sentralenhet
- elektromekanisk låseenhet
- kabel, koblingsbokser og termineringsutstyr

KRAVSPESIFIKASJON

Kort-/kodeleser:

- Det skal kun foretas avlesning i denne enheten. All annen signalbehandling skal foregå i sentralenheten.
- Kodebærerens (kort eller lignende) kode skal ikke kunne avleses visuelt. Koden skal ha minst 100.000 varianter.
- I tillegg til kodebærer skal det i systemet være en PIN-kode (Personlig Identifikasjonsnummer) med minst 10.000 varianter.
- Leseenheten skal ha sabotasjesikring slik alarm utløses ved forsøk på uautorisert åpning.

Sentralenhet:

- Sentralenheten skal plasseres innenfor sikret område
- Sentralenheten skal ha sabotasjesikring slik at alarm utløses ved uautorisert åpning
- For å endre koder eller andre innstillinger skal tilgang skal tilgang til sentralenheten begrenses med autorisasjon, enten elektronisk eller mekanisk med kode eller nøkkel

Elektromekanisk låseenhet

- Låseenheten skal prøves etter Norsk Standard NS 3614 ”Lås for fast montering. Prøving (tilsvarende Svensk Standard SS 3078-1986), og minst tilfredsstille styrkekravene til klasse 3 i Norsk Standard NS 3615 ”Lås for fast montering. Krav” (tilsvarende Svensk Standard SS 3079-1986).
- Styrkekravene til låskassen fremgår av NS 3615:
  - Punkt 5 ”Låskassens motstandsevne”
  - Punkt 6 ”Angrep med lett håndverktøy”

- FG- godkjent el.låser er listeført i FG-publikasjon 101 ”Fortegnelse over låser”.
- For dør i offentlig påbudt rømningsvei tillates innvendig knappvrider sikret med plombert plastkopp eller annen likeverdig måte.
- Utenom ordinær arbeidstid skal dør med innvendig knappvrider, eller annen innretning som tillater utpassering uten bruk av korrekt kort eller kode, være sikret med alarm som utløses når døren åpnes uten autorisasjon
- Utenom ordinær arbeidstid skal utpassering skje ved bruk av innvendig kort- og kodeleser. All annen utpassering skal utløse alarm.
- Utenom ordinær arbeidstid skal det gis indikasjon om at dør ikke er korrekt lukket og låst, ved at feilsignal overføres til hensiktsmessig reaksjonsapparat.

Kabel, koblingsbokser og termineringsutstyr

- All kabling skal ligge skjult eller innenfor sikret område
- Alle kabler, koblingsbokser og termineringsutstyr skal sabotasjesikres med alarm.

Alarm og reaksjonsapparat

- Alle alarmer og feilsignaler skal overføres til hensiktsmessig reaksjonsapparat, som kan aksjoneres på meldingene.
- Adgangskontrollanleggets alarm og signalsystem kan kombineres med et FG- godkjent innbruddsalarmanlegg.

Loggføring/konsesjon

- Minst de 500 siste transaksjonene (passeringer, alarmer, programendringer osv.) skal registreres og lagres automatisk i systemet.
- Installasjonen skal ha konsesjon fra Datatilsynet.

N 06 – Innbruddsikring sikkerhetsforskrifter – beskyttelsesklasse B2

Sikkerhetsforskriften omfatter samtlige adkomstdører, vinduer og andre åpninger til egne lokaler.

For lokaler med offentlig påbudt rømningsvei gjelder følgende særbestemmelser:

I den tid lokalen er bemannet, må samtlige dører i disse rømningsveier være ulåste eller kunne åpnes innenfra i overenstemmelse med de stedlige myndigheters anvisning. I den tid lokalene er ubemannet, må disse være låst i h t selskapenes sikkerhetsforskrifter angitt i forsikringsbeviset.

FG = Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnemnd.

Der det under beskyttelsesklasse B2 kreves sikringsutstyr, gjelder minimumskravene i særvilkår

N 08

Dører, porter, luker og lignende åpninger

a) skal være låst med minst en FG-godkjent låseenhet.
b) skal ha låseenheter som holder dør og karm sammen hvis karm ikke har anlegg mot veggstender.
c) som er skyvbare skal være låst til karm eller annen fast bygningskonstruksjon.
d) må aldri ha nøkler stående i låsen.
e) som er to-fløyede skal sikres med stål kantskåter med hevearm, stål bolteskåter med låst bolt, låst bom eller annen tilsvarende sikring av det passive dørblad.
f) som er utadslående skal være sikret med minst to bakkantbeslag, eller annen sikring med tilsvarende styrke og funksjon.
g) som har trekarm skal alltid være sikret med minst to bakkantbeslag.

Dører, porter, luker og lignende åpninger som vender mot ikke beferdet område

a) skal være låst med minst 2 FG-godkjente låseenheter, hvorav den ene kan ha innvendig knappvrider. Avstand mellom låser bør være minst 40 cm.
b) skal være godkjent etter NS 3170 eller ha samme styrke og stivhet som 35 mm kompakt tredør uten vindu.

Vinduer, også vindu i dør og dør av glass

For punktene 3.1, 3.2 og 3.3 gjelder følgende; verdien av utstilte varer nærmere enn 1,5 m fra sikret vindu må ikke overstige kr 60 000.

a) Vinduer skal være lukket og haspet eller låst.

Nedenfor nevnte bestemmelser om sikring av vinduer gjelder bare vinduer som er plassert lavere, enn 4 m over bakkenivå, utbygg eller andre konstruksjoner og gjenstander som gir innklatringsmulighet.

b) Glass i vinduer og i dører skal være sikret slik at glasset ikke kan fjernes fra utsiden med lett håndverktøy.
c) Glass i vinduer, også vindu i dør og dør av glass, skal være sikret med ett av alternativene:
   - gitter.

Gitterets maskevidde skal være slik at varer ikke kan fjernes gjennom gitterets maskeåpning, eller varene skal tilleggssikres.

- rullesjalusi.
- sikkerhetsglass.
- polykarbonatplate.
- lem.

(Se særvilkår N 08 - Sikringsutstyr).

d) Dersom ikke annet er avtalt, kan utstillingsvinduer mot beferdet område være usikret hvis de har en uoppdelt glassflate på mer enn 1,5 m2. Er glasset montert på hengslet eller skyvbar vindusramme, skal rammen være låst med FG-godkjente låseenheter som krevet for dør.
e) Verdien av utstilte varer nærmere enn 1,5 m fra usikret vindu må ikke overstige kr 10 000.
f) Går innbruddstyven inn i lokalet gjennom usikret utstillingsvindu og lokalet ikke er sikret med FG-godkjent innbruddsalarmanlegg, er egenandelen minst 20 % av skaden.
g) Faste vinduer under 1,5 m2, som ligger direkte over og i tilknytning til usikret utstillingsvindu, kan være usikret.

Sonesikring

Kravene til sikring kan begrenses til å omfatte de attraktive områdene/varene dersom det framgår av forsikringsbeviset at det er avtalt. Virksomheten forøvrig skal i så fall være sikret etter Beskyttelsesklasse B 1, og lokalene skal være dekket med FGgodkjent innbruddsalarmanlegg med alarmklasse minst EA2. (Jf. "Regler for automatiske innbruddsalarmanlegg" punkt 322)

N 07 – Innbruddsikring – sikkerhetsforskrifter beskyttelsesklasse B3

Sikkerhetsforskriften omfatter samtlige adkomstdører, vinduer og andre åpninger til egne lokaler.

For lokaler med offentlig påbudt rømningsvei gjelder følgende særbestemmelser:

I den tid lokalene er bemannet, må samtlige dører i disse rømningsveier være ulåste eller kunne åpnes innenfra i overensstemmelse med de stedlige myndigheters anvisning. I den tid lokalene er ubemannet, må disse være låst iht. selskapenes sikkerhetsforskrifter angitt i forsikringsbeviset.

FG = Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnemnd.

Der det under beskyttelsesklasse B3 kreves sikringsutstyr, gjelder minimumskravene i særvilkår N 08

Dører, porter, luker og lignende åpninger

a) skal være låst med minst 2 FG-godkjente låsenheter. Avstand mellom låser bør være minst 40 cm.
b) skal ha låsenheter som holder dør og karm sammen hvis karm ikke har anlegg mot veggstender.
c) som er skyvbare skal være låst til karm eller annen fast bygningskonstruksjon.
d) må aldri ha nøkler stående i låsen.
e) som er to-fløyede skal sikres med stål kantskåter med hevearm, stål bolteskåter med låst bolt, låst bom eller annen tilsvarende sikring av det passive dørblad.
f) som er utadslående skal være sikret med minst to bakkantbeslag, eller annen sikring med tilsvarende, styrke og funksjon.
g) som har trekarm skal alltid være sikret med minst to bakkantbeslag.

Dører, porter, luker og lignende åpninger som vender mot ikke beferdet område

skal være godkjent etter NS 3170 eller ha samme styrke og stivhet som 35 mm kompakt tredør uten vindu.

Vinduer, også vindu i dør og dør av glass

a) Vinduer skal være lukket og haspet eller låst.

Nedenfor nevnte bestemmelser om sikring av vinduer gjelder bare vinduer som er plassert lavere enn 4 m over bakkenivå, utbygg eller andre konstruksjoner og gjenstander som gir innklatringsmulighet.

b) Glass i vinduer og i dører skal være sikret slik at glasset ikke kan fjernes fra utsiden med lett håndverktøy.
c) Glass i vinduer, også vindu i dør og dør av glass, skal være sikret med ett av alternativene:
   - gitter.
   - Gitterets maskevidde skal være slik at varer ikke kan fjernes gjennom gitterets maskeåpning, eller varene skal tilleggssikres.
   - rullesjalusi.
   - sikkerhetsglass.
   - polykarbonatplate.
   - lem.

(Se særvilkår N 08 - Sikringsutstyr).

d) Verdien av utstilte varer nærmere enn 1,5 m fra sikret vindu må ikke overstige kr 60 000.

N 08 – Sikringsutstyr - sikkerhetsforskrifter

Der det under beskyttelsesklassene BI, B2 eller B3 (særvilkårene N 05, N 06 og N 07) kreves sikringsutstyr, gjelder følgende minimumskrav:

Sikkerhetsglass

a) skal være typegodkjent av FG eller sertifisert etter NS 3217, motstandsklasse B1 (NS 3215) eller bedre.
b) skal være sikret spesielt mot demontering.
c) Det vises til:

”Anbefalte retningslinjer for montering av sikkerhets- og brannhemmende ruter,”. (Glassbransjeforbundet i Norge).

d) Er glasset montert på hengslet eller skyvbar vindusramme, skal rammen være låst med FG-godkjente låseenheter som krevet for dør.

Gitter

a) skal være typegodkjent av FG eller være laget av:
- stål med minst 8 mm diameter eller av stål med tilsvarende tverrsnitt med minst 5 mm tykkelse og kan ha maskestørrelse inntil 10 x 50 cm
- stål med minst 5 mm diameter eller av stål med tilsvarende tverrsnitt med minst 4 mm tykkelse og kan ha maskestørrelse inntil 3 x 7 cm.

b) som ikke er fastmonterte skal være låst med FG-godkjente låseenheter som krevet for dør.
c) skal ha festeanordninger som minst tilsvarer gitterets styrke, som f. eks. 6 mm gjennomgående bolter med ikke over 40 cm avstand. Fester skal ikke kunne demonteres fra utsiden.

Rulle/skyvegitter skal alltid festes til fast karm eller bygningskonstruksjon.

d) Er gitteret montert på hengslet eller skyvbar vindusramme, skal rammen være låst med FG-godkjente låseenheter som krevet for dør.

Rullesjalusi

a) skal være typegodkjent av FG eller være laget av: stållammeller av minst 1,2 mm tykkelse som er helt tette.
b) skal løpe i egne skinner/kanaljern, slik at dette ikke, kan demonteres i lukket stilling.
c) skal være låst med FG-godkjente låseenheter som krevet for dør.
d) skal ha festeanordninger som minst tilsvarer rullesjalusiets styrke, som f. eks. 6 mm gjennomgående bolter med ikke over 40 cm avstand. Fester skal ikke kunne demonteres fra utsiden. Rullesjalusi skal alltid monteres til fast karm eller bygningskonstruksjon.

Lem

a) skal være av minst 15 mm kryssfinérplate, minst 1,5 mm stålplate eller ha tilsvarende styrke.
b) som ikke er fastmonterte skal være låst med FG-godkjente låseenheter som krevet for dør.
c) skal ha festeanordninger som minst tilsvarer lemmens styrke,, som f eks 6 mm gjennomgående bolter med ikke over 40 cm avstand. Fester skal ikke, kunne demonteres fra utsiden.
d) Er lemmen montert på hengslet eller skyvbar vindusramme, skal rammen være låst med FG-godkjente låseenheter som krevet for dør.

Polykarbonatplate

a) skal være minst 6 mm tykk.
b) skal monteres på innsiden i tillegg til vanlig glass.
c) skal ha festeanordninger som minst tilsvarer polykarbonatplaten styrke, som f. eks. 6 mm gjennomgående bolter med ikke over 20 cm avstand. Det må benyttes store stoppskiver eller langsgående flatjern. Fester skal ikke kunne demonteres fra utsiden.
d) Er polykarbonatplaten montert på hengslet eller skyvbar vindusramme, skal rammen være låst med FG-godkjente låseenheter som krevet for dør.

Bom

a) skal være av stål og tilfredsstille: - utvendig: 60 x 10 mm eller tilsvarende styrke - innvendig: 50 x 8 mm eller tilsvarende styrke
b) skal være festet slik at det tilsvarer bommens styrke. Fester s ikke kunne demonteres fra utsiden.
c) skal låses med FG-godkjent hengelås. Det skal benyttes minimum klasse 2 innvendig og minimum klasse 3 utvendig.
d) Bommens hengelåsbeslag skal være av stål og ha samme styrke og dimensjon som hengelåsbøylen.
e) Beslagets og hengelåsens bøyle skal fylle hverandre.
f) Utvendig bom skal ha hengelåsbeslag som er slik konstruert at det beskytter låsen.

Hengelåsbeslag

a) skal være FG -godkjent og ha samme klasse som hengelåsen. Dette gjelder klasse 3,4 og 5.
b) skal være festet til karm eller vegg i henhold til produsentens anvisninger. Fester skal ikke kunne demonteres fra utsiden.

Bakkantbeslag

skal være slik utformet at det sammen med hengsler m.m. gir døren samme motstandskraft mot oppbryting på hengselsiden (bakkant) som på låsesiden.

Oppgave over FG-godkjent materiell og utstyr fås ved henvendelse til forsikringsforetaket.

Veiledning for gjennomføring av sikkerhetsforskriftene finnes i ”Håndbok for innbruddssikring for næringslivet”, FG-publikasjon 112:4.

NR 51 – Godkjent automatisk innbruddsalarmanlegg - sikkerhetsforskrifter

1.
Forsikringen er overtatt på betingelse av at de sikkerhetsforskrifter som er nevnt nedenfor overholdes.

Anlegget må være utført i overensstemmelse med de til enhver tid gjeldende «Regler for automatiske innbruddsalarmanlegg», utgitt av Forsikringsselskapenes Godkjennelsesnemnd

2.
Det skal være opprettet servicekontrakt mellom forsikringstakeren og innbruddsalarmfirmaet. Alarmanlegget skal hvert år kontrollbesiktiges av innbruddsalarmfirmaet. Utgifter til dette bæres av forsikringstakeren.

3.
Forsikringstakeren skal oppnevne en kyndig og pålitelig person som er ansvarlig for at de gitte bestemmelser om drift og vedlikehold blir overholdt, eller være ansvarshavende selv.

Den ansvarshavende skal:

Føre kontrolljournal og sørge for at denne til enhver tid er ajourført.

Utføre egenkontroll med korte intervaller for å sikre at de viktigste delene i alarmanlegget virker til enhver tid.

Prøve alarmorganer, optiske signaler og alarmoverføring minst hver måned.

Påse at gjenstander, varer o I ikke blir plassert slik at en detektors effektivitet svekkes.

4.
Ingen bygningsmessig forandring, ominnredning eller utvidelse må foretas uten at alarmanleggets effektivitet opprettholdes. Forandringer av anlegget må utføres i overensstemmelse med «Regler for automatiske innbruddsalarmanlegg».

5.
Hvis alarmanlegget helt eller delvis utkobles utover normale perioder, skal:

- forsikringstakeren sørge for en annen overvåking der hvor anlegget er utkoplet.
- underrette forsikringsforsikringsforetaket når utkoplingen overstiger 72 timer

6.
Forsikringstakeren skal informere eget personell og eventuelt leieboere om at det er installert automatisk innbruddsalarmanlegg.

NR 52 – Automatisk brannalarmanlegg – sikkerhetsforskrifter

Når det er krav om brannalarmanlegg enten jf. lov/forskrift eller fra forsikringsforetaket, eller det er montert/gitt rabatt for, gjelder følgende:

1. Utførelse og godkjenning
Anlegget skal være prosjektert, installert, satt i drift og ferdigstilt av FG-sertifisert foretak (FG-760) og personell (FG-750), og i samsvar med NS 3960 for slike anlegg med følgende presiseringer:

- Alarmoverføring ved utløst alarm

Anlegg som er klassifisert i risikoklasse 5 og 6 (Byggteknisk forskrift) skal ha et alarmoverføringssystem som varsler direkte til 110-sentral. Anlegg som er klassifisert i risikoklasse 1- 4 (Byggteknisk forskrift) skal ha et alarmoverføringssystem som varsler direkte til 110-sentral eller FG-godkjent alarmsentral. Annen type alarmoverføring skal være godkjent av forsikringsforetaket. Se eget punkt - Tillegg for driftsbygninger i landbruk og veksthusnæring.

2. Sikredes ansvar for egenkontroll og ettersyn
Sikrede skal sørge for nødvendig kompetanse til å kunne gjennomføre egenkontroll, ettersyn og ivareta anleggets funksjon og pålitelighet. Sikrede skal sørge for ettersyn av anlegget minimum 1 gang i måneden utført av personell med nødvendig kompetanse på anlegget. Det skal føres kontrolljournal.

3. Drift, vedlikehold og kontroll
Anleggets funksjonalitet skal årlig kontrolleres av FG-sertifisert foretak (FG-760) og personell (FG-750), i henhold til gjeldende FG-regler (FG-790) og leverandørens spesifikasjoner. Kontrollrapport skal registreres i FG-kontroll.

4. Utbedring av mangler og avvik
Sikrede skal umiddelbart igangsette utbedring av mangler og avvik som avdekkes ved ettersyn, vedlikehold og kontroll.

5. Endringer og utvidelser av brannalarmanlegget

Ved endringer i beskyttet område og påbygg, må det sikres at anleggets funksjonalitet og effektivitet opprettholdes. Endringer eller utvidelser av anlegget må utføres etter gjeldende regler og standarder.

6. Utkobling av brannalarmanlegget
Dersom hele eller deler av anlegget midlertidig må kobles ut, skal sikrede iverksette tiltak, teknisk og organisatoriske, slik at risikoen ikke øker. Utkoblingsperioden skal gjøres så kort som praktisk mulig og iht. NS 3960.

7. Dokumentasjon

Det skal dokumenteres at ovennevnte punkter er oppfylt i internkontrollsystemet.

8. Tillegg for driftsbygninger i landbruk og veksthusnæring

- - Egne krav til brannalarmanlegg i landbruk og veksthusnæring er gitt i NS 3960, tillegg B.
- Sertifiseringskravene nevnt over må være gyldig for landbruk.
- Deteksjon: Tilhørende bolighus og ventilasjonsmotorer skal detekteres spesielt iht. NS 3960 B6.1.
- Varsling: Anlegget skal være tilkoblet et alarmoverføringssystem/utringer som varsler minimum tre mottakere iht. NS 3960 B6.2 og B6.3.

NR 53 – Automatisk vannsprinkleranlegg - sikkerhetsforskrifter

For rabattgivende automatiske vannsprinkleranlegg gjelder:

1.

Anlegget må være utført og godkjent i overensstemmelse med forsikringsselskapenes gjeldende "Regler for automatiske sprinkleranlegg". Det samme gjelder utvidelse og vesentlige, forandringer.

2.

Det skal gjennomføres en uavhengig 1.gangskontroll av anlegget, og deretter skal det gjennomføres årlige rutinekontroller i henhold til NS-EN12845.

Kontrollør skal lagre kontrollrapporten i FNO sin database FG-Kontroll.

Den fastsatte rabatt kan bare beregnes når det foreligger publisert FG-Kontrollrapport.

Utgiftene til besiktigelse bæres av forsikringstakeren.

3.

Sprinkleranlegget skal alltid holdes i full driftssikker stand og være vel vedlikeholdt. Påbudte planer, instrukser, journal etc. skal alltid være på plass.

4.

Forsikringstakeren skal oppnevne en kyndig og pålitelig person som er ansvarlig for at de gitte bestemmelser om drift og vedlikehold blir overholdt, og en stedfortreder for ham.

Den ansvarshavende skal påse at

a) hovedventilen holdes i åpen stilling ved en klinket eller låst rem.
b) ventilen for vannstandsmåleren ved høytliggende vannbeholder (for trykkbeholder også for manometeret) holdes stengt.
c) sprinklerhodene ikke hvittes eller overmales og at sprinklerhoder, ror og ventiler m. m. holdes rene og frie for uvedkommende ting.
d) akseleratorer og alarmklokker prøves og pumpemotorer prøvestartes hver uke. Likeledes kontrolleres lufttrykket i tørranlegget, samt lufttrykk og vannivå i trykktanker hver uke.
e) vannforsyningen og tørre alarmventiler blir prøvet hvert halvår.
f) vannbeholderen rengjøres så ofte det finnes nødvendig, likevel minst hvert 3. år, om ikke sjeldnere rengjøring spesielt er tillatt.
g) journal blir ført over foretatte kontroller og prøvninger, over feil, mangler og forhold som kan svekke, anleggets effektivitet, og over alle utløsninger av anlegget med angivelse av årsak, samt at skjema over enhver utløsning, lekkasje, brudd o l blir fylt ut og sendt sprinklerkontrollen.
h) påbudt reservemateriell er tilstede til enhver tid, se punkt 6 under.
i) det ikke ved oppbygging eller stabling av varer/gods oppstår forhold som reduserer sprinkleranleggets effektivitet.

Varer/gods må ikke lagres i større høyde enn godkjent for anlegget, og aldri høyere enn 50 cm under sprinklerhodene, ved høy lagring inntil 1 m under sprinklerhodene.

5.

Såfremt sprinkleranleggets vanntilførsel skjer ved pumper, må det alltid være tilstrekkelig kraft tilstede til full drift av disse.

6.

Det skal alltid være et reserveforråd av sprinklerhoder avpasset etter installasjonens størrelse og det sprinklerbeskyttede anleggs art. Andre nødvendige reservedeler, som deler til pumpe og motorer, remmer o l kan også kreves.

7.

Forandring, ominnredning eller utvidelse av de sprinklerbeskyttede bygninger må ikke finne sted med mindre sprinkleranleggets effektivitet opprettholdes.

Forandringer ved et installert sprinkleranlegg må utføres av et godkjent sprinklerfirma. I alle tilfeller skal tegninger over forandringene være approbert av forsikringsforetaket eller kontrollinstansen. Ved vesentlige forandringer/utvidelser skal disse besiktiges av sprinklerkontrolløren snarest mulig etter at arbeidet er utført. Forsikringstakeren skal underrette forsikringsforetaket om forandring eller nyoppføring av usprinklede bygg innenfor 10 m avstand fra sprinklerbeskyttet bygning, med mindre det er oppført brannvegg av mur eller betong mellom byggene.

8.

Hvis anlegget eller noen del av dette settes ut av virksomhet gjelder følgende:

a) Før sprinkleranlegget settes ut av virksomhet, må forsikringsforetakets samtykke innhentes og brannvesen varsles.
b) Arbeidet må utføres slik at sprinkleranlegget kortest mulig tid er ute av virksomhet. Om mulig må anlegget ikke settes ut av virksomhet om natten. Så lite som mulig av anlegget stenges under arbeidet.
c) Før anlegget settes ut av virksomhet, skal den ansvarshavende ha forvisset seg om at det øvrige brannslokkingsutstyr er i full orden og ferdig til øyeblikkelig bruk og for betjening av dette skal det så lenge anlegget er ute av virksomhet (også utenom vanlig arbeidstid) være tilstede et tilstrekkelig antall vakter, dog ikke mindre enn to. Det må etableres en hensiktsmessig kontrollordning med jevnlig vaktrunder i de lokaler hvor anlegget er avstengt. Lokaler hvor det ikke jevnlig er folk tilstede, må kontrolleres også i arbeidstiden.
d) Røyking skal strengt forbys.

9.

Skade på ting ved feilaktig utløsning av godkjent automatisk slokkeanlegg:

Forsikringsforetaket svarer for skade som følge av plutselig og uforutsett utstrømning av slokkemiddel fra slokkeanlegget og dettes tilførselsledning fra anleggets hovedstengingsventil – alt innenfor bygningen.